

KWARTALNIK

ISSN 1509-3735

TARNOGRODZKI

NUMER 92

ROK XXIV

2023

SKWER GRYFA

w Tarnobrodzie

Otwarcie wyremontowanego parku
miejskiego w Tarnobrodzie i nadanie
nazwy „SKWER GRYFA”. 3 maja 2023

HISTORIA, TRADYCJA

TARNOGRÓD PAMIĘTA

Dokładnie 80 lat temu Niemcy wysiedlili Tarnogród. Z tej okazji w mieście zorganizowano uroczystości upamiętniające to wydarzenie. Była msza, przemarsz i złożenie kwiatów pod pomnikiem w centrum miasta.

Uroczystą mszą świętą w kościele Przemienienia Pańskiego w Tarnogrodzie rozpoczęły się w niedzielę 2 lipca obchody 80. rocznicy wysiedleń mieszkańców Tarnogrodu. Następnie delegacje przedstawicieli organizacji kombatanckich, samorządowców, nauczycieli i pracowników jednostek oświatowych na czele z

lubelskiego:

W Tarnogrodzie po wysiedleniu zostało chyba 500 osób narodowości polskiej, 1300 osób narodowości ukraińskiej przeniesionych tutaj z terenów Tomaszowszczyzny i Hrubieszowszczyzny i kilku Niemców. Nasi dziadkowie, nasi pradziadkowie, często nasi rodzice tułali się przez obozy przejściowe w Bełżcu, Majdanku, Zamościu; pracowali ciężko dla Niemców, na ich ziemi. Wielu z nich nie wróciło. Mamy ogromny obowiązek pamiętać o tych wydarzeniach, opowiadać o nich przyszłym pokoleniom, aby pojednanie z Niemcami z narodem ukraińskim budować na prawdzie – to jest niezwykle istotne.

**80. ROCZNICA
WYSIEDLENIA
MIESZKAŃCÓW
TARNOGRODU**

wicemarszałkiem województwa lubelskiego Michałem Mulawą oraz burmistrzem Pawłem Decem i w asyście Tarnogrodzkiej Orkiestry Dętej przemaszerowały pod pomnik ofiar przymusowych wysiedleń, gdzie złożyli wieńce i zapalili znicze.

O wydarzeniach z 1943 mówił między innymi Michał Mulawa, wicemarszałek województwa

<https://gazetabilgoraj.pl/tarnograd-pamieta-foto/>

Referat wygłoszony przez emerytowaną nauczycielkę historii Wandę Fusiarz 2 czerwca br. podczas mszy w intencji ofiar wysiedleń odprowadzonej w kościele pw. Przemienienia Pańskiego w Tarnogrodzie

Wanda Fusiarz

80. ROCZNICA WYSIEDLENIA TARNOGRODU

Czcigodny Księżę Dziekanie, szanowni Goście i Mieszkańcy Tarnogrodu!

Spotykamy się dziś, w osiemdziesiątą rocznicę wysiedlenia Tarnogrodu, by uczcić pamięć ofiar pacyfikacji naszego miasta, przeprowadzonej przez Niemców podczas II wojny światowej.

Akcja pacyfikacyjna była jednym z ważnych punktów polityki Hitlera, dążącego do zdobycia dla Niemców „przestrzeni życiowej” i zaprowadzenia „nowego porządku” zaspokajającego mocarstwowe ambicje III Rzeszy.

Szczegółowe wytyczne, dotyczące realizacji koncepcji Hitlera, zostały opracowane przez szefa SS i policji Heinricha Himmlera

już po 1 września 1939 roku. Nadano im nazwę „Generalplan Ost”, czyli Generalny Plan Wschodni. Plan ten przewidywał zdobycie Związku Radzieckiego, a następnie wysiedlenie na Syberię około 50 milionów Słowian – Polaków, Rosjan, Białorusinów, Ukraińców i Czechów. Po wysiedleniu miejscowej ludności na terenach krajów podbitych zamierzano utworzyć obszary kolonizacyjne dla Niemców. W pierwszej kolejności miało nastąpić wysiedlenie około 85 % ogółu Polaków.

Wysiedlenia zaczęto od Zamojszczyzny. Miała ona stanowić teren doświadczalny dla tego typu akcji, które w przyszłości planowano przeprowadzić na ogromną skalę.

Wybór padł na Zamojszczyznę nie tylko z uwagi na urodzajne gleby, ale także ze względów strategicznych. Wzdłuż granicy przyszłej Wielkiej Rzeszy miał powstać

tw. „Germański wał ochronny” zabezpieczający zaplecze niemieckich armii walczących na wschodzie. Osiedlenie Niemców na Zamojszczyźnie miało jeszcze jeden cel: ujęcie w kleszcze Polaków zamieszkujących Generalną Gubernię. Z jednej strony mieli mieszkać Niemcy w tzw. Kraju Warty, a z drugiej – Niemcy na Zamojszczyźnie.

Pełnomocnikiem w realizacji tego planu został Heinrich Himmler, zaś na bezpośredniego wykonawcę wyznaczono szefa SS i policji Odillo Globocnika.

Zaledwie miesiąc po ataku Niemiec na ZSRR, 22 lipca 1941 r. do Lublina przybył Himmler. Dwunastego listopada 1942 r. wydał zarządzenie „o utworzeniu pierwszego okręgu przesiedleńczego w Generalnym Gubernatorstwie”.

Wysiedlanie Zamojszczyzny miało być zakończone do połowy 1943 r. Około pół miliona ludzi zamierzano więc wysiedlić w ciągu niecałych siedmiu miesięcy.

Akcję tę starannie zaplanowano. Dzieci do lat 10 miały

Skrzyżowanie dróg w Tarnobrzegu. Okres wojenny /fotopolska.eu/

trafić do „obozów wychowawczych”, z tym, że dzieci uznane za wartościowe pod względem rasowym planowano odesłać do Rzeszy i poddać niemieckiemu. Polacy w wieku ponad 60 lat mieli być osadzeni w tzw. „wsiach rentowych”. Osoby w wieku od 14 do 60 lat segregowano na

cztery grupy: grupę pierwszą i drugą stanowiły osoby o nordyckich cechach rasowych; przydzieleni do trzeciej byli przeznaczeni do pracy przymusowej w Niemczech; w grupie czwartej były osoby niezdolne do pracy, chore, ułomne, które miały ulec szybkiej zagładzie w obozach koncentracyjnych.

Ostry terror szerzył się w naszych okolicznych wsiach już od lata 1942 roku. Niemcy - pod zarzutem udzielania pomocy jeńcom sowieckim bądź też współpracy z Batalionami Chłopskimi - dokonywali krwawych pacyfikacji: przeprowadzali egzekucje, palili wsie, wywozili ludność do obozów.

W pierwszej fazie realizacji planu skolonizowania Zamojszczyzny - od listopada 1942 r. do marca 1943 r. - okupanci wysiedlili 117 wsi.

Akcja z zimy 1942/1943 nie spełniła jednak ich oczekiwań, dlatego też Globocnik przygotował operację pod kryptonimem „Werwolf”, której celem

było nie tylko wysiedlanie i pacyfikowanie zamojskich wsi, ale również ostateczne rozbitcie ruchu oporu oraz przesiedlanie Ukraińców i zasiedlanie kolonistów niemieckich. Ludność ukraińska miała zajmować wsie polskie, zaś jej gospodarstwa zajmowali Niemcy. Realizacja tej operacji rozpoczęła się 15 czerwca i trwała do 15 lipca 1943 r. W jej wyniku wysiedlono około 75 tysięcy ludzi zamieszkujących 171 wsi.

24 czerwca 1943 r. Niemcy rozpoczęli pacyfikację powiatu biłgorajskiego; wysiedlano kolejno okoliczne wsie: Majdan Nowy, Smółsko Małe i Duże, Wołę Różaniecką, Różaniec, Luchów Dolny i Górny, Tarnogród, Krzeszów, Hutę Krzeszowską.

Wysiedlenie zawsze odbywało się według jednego schematu. Nad ranem lub w nocy oddział policji niemieckiej otaczał wieś. Mieszkańcom nakazywano zgromadzić się w określonym czasie (15 minut do 1 godziny) we wskazanym miejscu zbiórki. Pozwalano zabierać z sobą bagaż składający się z rzeczy osobistych i żywności – łącznej wagi do 20 kg, a bywały przypadki, że nie pozwalano zabrać niczego. Wśród dzikich wrzasków bito ludzi, kopano, szczuto psami. Osoby chore, niedołążne, małe dzieci, nawet rodzące kobiety pod groźbą śmierci Niemcy kazali - bez względu na warunki atmosferyczne - wyprowadzić na plac zbiórki. Do Polaków strzelano, palono ich domy, wrzucano ludzi żywcem do ognia, trzymano po kilkanaście godzin na placu. Nie pozwalano jeść ani pić. Częste były przypadki śmierci. Zebranych dzielono na dwie grupy: jedna – nieliczna - miała zostać we wsi w charakterze parobków u kolonistów niemieckich; pozostałych przeznaczono do wywozu. Ładowano ich na samochody lub furmanki i pod eskortą wieziono do obozów przejściowych.

Tarnogród przeszedł dwie serie wysiedleń. 30 czerwca 1943 r. otoczono miasto wojskiem i przystąpiono do wysiedlania Polaków. Wszystkich spędzono na rynek. W akcji obok żandarmów uczestniczyli policjanci ukraińscy. Wysiedlanym pozwalano zabrać tylko małe pakunki – o wadze 3 kg. Padał deszcz. Ludzi segregowano na grupy, następnie ciężarówkami wysyłano na stację kolejową w Lubaczowie, a stamtąd w bydłowych wagonach po około 80 osób – pod konwojem uzbrojonych Niemców - kierowano do obozu w Zwierzyńcu, skąd wywożono ich do Zamościa na tzw. Rotundę lub do Lublina, do obozu koncentracyjnego na Majdanek.

Akcja wysiedleńcza była kontynuowana w dniach 2-3 lipca 1943 r. Niewielka grupa Polaków zadeklarowała przynależność do nacji ukraińskiej lub podpisała volkslistę i pozostała w mieście.

Ogółem z Tarnogrodu i okolic wysiedlono 478 polskich rodzin. Po wywiezieniu Polaków rozpoczął się rabunek pozostawionego przez nich mienia. Większość wysiedlonych skierowano na przymusowe roboty do Niemiec, część do Austrii. Doświadczali oni wielu cierpień: rozdzielania rodzin, nieludzkich warunków w

obozach przejściowych i obozach zagłady, a także w czasie transportu do miejsca docelowego.

Cierpienia dotknęły całą ludność Zamojszczyzny, jednak najstraszniejszy był los zamojskich dzieci. Tragedia ich rozpoczynała się jeszcze w rodzinnej miejscowości, kiedy były świadkami egzekucji swych najbliższych – czy to sąsiadów, czy też członków rodziny. Później przechodziły gehennę warunków obozowych. Wiele umierało z głodu, chorób, w czasie transportów organizowanych w okresie mrozów i upałów. Dzieci zamojskie trafiały także do Oświęcimia, skąd często nie wracały. Spośród wysiedlonych wydzielono też grupę dzieci (o niebieskich oczach i blond włosach) przeznaczonych do zniemczenia, które umieszczano w specjalnych ośrodkach germanizacyjnych.

Akcja wysiedleńcza na Zamojszczyźnie objęła około 310 miejscowości, zamieszkałych przez około 110 tysięcy mieszkańców, a wśród nich około 35 tysięcy dzieci.

Odnośnie naszego miasta – niekompletna lista sporządzona przez ks. Wincentego Depczyńskiego – zawiera nazwiska 226 rodzin, które w roli robotników przymusowych znalazły się na terenie III Rzeszy. Spośród wywiezionych w czerwcu 1943 r. w Niemczech poniosło śmierć 17 osób, w obozach 7; spośród przedstawicieli inteligencji tarnogrodzkiej życie straciło 11 osób.

Ogólnie w akcjach pacyfikacyjnych w czerwcu i lipcu 1943 r. z miasta i gminy Tarnogród wysiedlono – wg zaświadczenia Archiwum Państwowego w Lublinie - 2629 osób (w tym 850 mężczyzn, 1150 kobiet i 629 dzieci do lat 15), pozostawiono 300. Ogółem z rejonu Tarnogrodu wywieziono - według szacunków z sierpnia 1943 roku - około 5000 osób.

By oddać cześć mieszkańcom Tarnogrodu, którzy zostali zamordowani w obozach koncentracyjnych, polegli na polach walk, cierpieli z powodu wysiedleń – społeczeństwo Tarnogrodu ufundowało w roku 1963 – w dwudziestą rocznicę pacyfikacji ludności polskiej na Zamojszczyźnie - pomnik w rynku miasta.

Jednak sam pomnik to nie wszystko. Naszą powinnością jest pamiętać o ofiarach pacyfikacji i przekazać tę pamięć potomnym, ponieważ – jak powiedział Józef Piłsudski – „Kto nie szanuje i nie ceni swej przeszłości, nie jest godzien szacunku teraźniejszości ani prawa do przyszłości”.

Dziękuję.

(Literatura wykorzystana w referacie: „Dzieje Tarnogrodu”, red. R. Szczygieł, Urząd Miasta i Gminy w Tarnogrodzie, Tarnogród 2006; „Zachowane w Pamięci”, Samorządowy Zespół Szkolny im. Dzieci Zamojszczyzny w Biszczu, Biszczu 2007

80.

ROZBROJENIE WYSIEDLENIA WSI LUCHÓW GÓRNY I LUCHÓW DOLNY

29 czerwca 2023 r. uczczono 80. rocznicę wysiedlenia mieszkańców Luchów Dolny i Luchów Górny. Uroczyste obchody rozpoczęto przy pomniku

także: J.E. ks. bp dr hab. Mariusz Leszczyński, ks. dziekan Jerzy Tworek, ks. proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Luchowie Górnym – Waldemar Dudziński, Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu Jolanta Ważna, Paweł Dec – Burmistrz Tarnogrodu, Łukasz Krupczak – Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Tarnogrodzie, Tomasz Legieć – Zastępca Burmistrza Tarnogrodu, Radny Rady Gminy Kuryłówka Krzysztof Darocha, Grażyna Larwa – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Luchowie Górnym, grono pedagogiczne, rodzice i uczniowie szkoły podstawowej,

w Luchowie Dolnym, gdzie przybyły delegacje – na czele z Burmistrzem Tarnogrodu – Pawłem Decem złożyły wiązanki z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej. Następnie zebrani udali się do kościoła parafialnego, aby obejrzeć akademię okolicznościową przygotowaną przez uczniów Szkoły Podstawowej w Luchowie Dolnym. Po części artystycznej została odprawiona uroczysta msza święta w intencji wysiedlonych i ofiar II wojny światowej pod przewodnictwem J.E. ks. bp. dra hab. Mariusza Leszczyńskiego. Po mszy św. przemaszerowano ze wstęgą w barwach narodowych na cmentarz w Luchowie Górnym, gdzie odśpiewano hymn państwowy i delegacje złożyły wiązanki przy pomniku. Towarzyszyła im Wojskowa Asysta Honorowa.

W uroczystości udział wzięły poczty sztandarowe Stowarzyszenia Kombatanów RP i Osób Represjonowanych Miasta i Gminy Tarnogród i Związku Ochotniczej Straży Pożarnej Gminy Tarnogród. Uczestniczyli

Halina Larwa – Kierownik Szkoły Filialnej w Luchowie Górnym, nauczyciele oraz pracownicy szkoły, Adam Pogorzelec – Radny Rady Miejskiej w Tarnogrodzie i sołtys wsi Luchów Dolny, Jan

Abramek – sołtys wsi Luchów Górny, delegacja mieszkańców Pierogowca wraz z sołtysiem sołectwa Tadeuszem Budzyńskim, delegacje z Kół Gospodyń Wiejskich z Luchowa Górnego i Luchowa Dolnego, delegacje druhow z Ochotniczej

Straży Pożarnej w Luchowie Górnym i Luchowie Dolnym, żołnierze z 19. Lubelskiej Brygady Zmechanizowanej pod dowództwem kaprała Smoliry, mieszkańcy Luchowa Górnego i Luchowa Dolnego oraz przybyli goście.

W dniu 18 czerwca br. odbyły się także uroczystości w Woli Różanieckiej upamiętniające 80. rocznicę wysiedlenia wsi. Fotorelację z wydarzenia zamieszczamy na przedostatniej stronie wydania

Burmistrz Tarnobrzegu Paweł Dec we współpracy z Tarnobrzegkim Ośrodkiem Kultury oraz Tarnobrzegkim Towarzystwem Regionalnym zorganizowali wydarzenie upamiętniające 232. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja oraz 160. rocznicę wybuchu powstania styczniowego.

Uroczystości rozpoczęły się na Przedmieściu Błonie przy Kopcu Kościuszki, gdzie Dyrektor Tarnobrzegkiego Ośrodka Kultury Renata Ćwik powitała przybyłych gości i delegacje.

Następnie zostały złożone wiązanki kwiatów i przemaszerowano w asyście Tarnobrzegkiej Orkiestry Dętej do kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego w Tarnobrzegu na uroczystą mszę św., którą w intencji Ojczyzny odprawił i homilię wygłosił ks. dziekan Jerzy Tworek.

Po mszy został odśpiewany przy akompaniamencie orkiestry hymn narodowy i wciągnięta na maszt flaga z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej. Następnie

Uroczystości przy kopcu Tadeusza Kościuszki

Przed uroczystą akademią w Tarnobrzegkim Ośrodku Kultury został nadany tytuł Honorowego Obywatela Tarnobrzegu prof. Edwardowi Sytemu – artyście malarzowi,

„Skwer Gryfa” otwierają: Dariusz Dołomisiewicz - Przewodniczący Rady Miejskiej, Sabina Mazurek i Urszula Grosiak /projektantki placu/ oraz Burmistrz Tarnobrzegu Paweł Dec

Miejskiego w Tarnobrzegu, Oddziału Przedszkolnego

uczestnicy uroczystości udali się do parku miejskiego w centrum miasta, gdzie nastąpiło uroczyste otwarcie parku po rewitalizacji i nadanie nazwy „Skwer Gryfa” wyłonionej w drodze konkursu. Rada Miejska w Tarnobrzegu podczas sesji dnia 28 kwietnia 2023 roku wybrała spośród 46 propozycji nazwę zaproponowaną przez mieszkankę Tarnobrzegu Elżbietę Zagdańską.

Kolejnym historycznym wydarzeniem było wmurowanie Kapsuły Czasu, w której umieszczone zostały trzy ostatnie numery „Kwartalnika Tarnobrzegkiego”, monety będące aktualnie w obiegu, drobne przedmioty związane z Tarnobrzegiem, pamiątki oraz zdjęcia. Mieszkańcy oraz

zaproszeni gości, w tym Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Michał Muława oraz Starosta Biłgorajski Andrzej Szarlip złożyli swoje podpisy w liście do potomnych, który został również umieszczony w Kapsule Czasu. Swoje słowa do przyszłych pokoleń odczytała Julita Rój – uczennica szkoły podstawowej w Tarnobrzegu.

artyście malarzowi, pedagogowi związanemu z Ziemią Tarnobrzegką i promującemu nasze miasteczko w świecie. Następnie zebrani obejrzeli część artystyczną, na którą składała się akademia przygotowana przez uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej im. Marii Curie – Skłodowskiej w Tarnobrzegu oraz programy patriotyczne z Przedszkola

Starosta Biłgorajski Andrzej Szarlip, Burmistrz Tarnobrodzkiego Paweł Dec oraz Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Michał Mulawa podczas otwarcia placu

Rekonstruktorzy powstania styczniowego

na rynku uczestnicy mogli obejrzeć sprzęt wojskowy

prezentowany przez Wojska Obrony Terytorialnej 254. Kompanię Lekkiej Piechoty z Zamościa oraz wystawy artefaktów. Koło Gospożych Wiejskich z Luchowa Dolnego, Klub Kobiet Aktywnych z Tarnobrodzkiego, restauracja Złota Nitka i Ochotnicza Straż Pożarna z Tarnobrodzkiego zaprosiły na

w Luchowie Górnym, Szkoły Podstawowej w Luchowie Dolnym, Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Różańcu Drugim oraz Szkoły Podstawowej w Woli Różanieckiej, Wystąpiły Zespoły Taneczne i Zespół Wokalny Tarnobrodzkiego Ośrodka Kultury.

„Skwer Gryfa”. Lipiec 2023

Program patriotyczny w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej w Tarnobrodzkiem

Na placu przed Tarnobrodzkim Ośrodkiem Kultury grupa rekonstrukcji historycznej Małogoski Oddział Powstańcy 1863 r. – Klub Historyczny DK Małogoszcz przeprowadziła nieszablonoową lekcję historii o roku 1863/64 pt. „A gdy na wojenkę szli ojczyźnie służyć”. Oprócz rekonstrukcji

Polonez w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej w Luchowie Dolnym

słodkie pyszności, regionalne potrawy i przekąski. Grupa Eksploratorzy Tarnobród prowadziła zajęcia praktyczne z wykrywaczem metalu z nagrodami za najciekawsze znaleziska.

Partnerem wydarzenia było Województwo Lubelskie w ramach Programu „Warto być Polakiem”.

Monika Komosa

Drodzy Mieszkańcy Tarnobrodu!

Tarnobród, 02.04.2023r.

Nazywam się Julita Rój. Jest rok 2023, a ja mam 13 lat i uczęszczam do VII klasy Szkoły Podstawowej im. Marii Curie - Skłodowskiej w Tarnobrodzie. Chciałabym Wam przekazać wiadomości z obecnych czasów i opowiedzieć o tym, jak rozwija się świat dookoła oraz przybliżyć obraz życia przeciętnego nastolatka.

Aktualnie, praktycznie każdy dzień wygląda tak samo, a zmieniają się jedynie cyferki w kalendarzu. Każda kolejna doba to w skrócie: jedzenie, picie, telefon, nauka (opcjonalnie) i sen. Mało kto ma czas na głębsze przemyślenia dotyczące przede wszystkim zdrowia psychicznego. Z tego też powodu, zwłaszcza u ludzi młodych, pojawiają się pierwsze objawy depresji. Brak wytchnienia, mało kontaktów z rówieśnikami oraz bliskimi (poza Internetem) i niewiele tradycyjnych rozmów, to idealny przepis na rozwinięcie się tego typu choroby. Dlatego też wychodzę z prośbą, abyście znaleźli czas dla siebie, na rozmowę z drugim człowiekiem, na rozwijanie swoich pasji i dbajcie o psychiczne zdrowie, aby nie dopadła Was depresja, czego z całego serca życzę.

W tym momencie Ziemią zawładnęła technologia, lecz domyślam się, że w przyszłości, w której czytacie ten list, jest ona o wiele bardziej rozwinięta. Myślę, że teraz ludzie nie poradziłiby sobie bez elektroniki. Jesteśmy od niej uzależnieni, a ona odbiera nam najdroższą na świecie rzecz, którą jest czas. Mam nadzieję, że doceniłicie go bardziej niż my i udało Wam się go „naprawić”. W latach dwudziestych XXI w. bowiem mało kto zwraca uwagę na to, że powinniśmy czasem lepiej wykorzystać te cenne minuty, zamiast zatracać się kolejny raz w jednym i tym samym serialu.

Od rozpoczęcia pandemii koronawirusa mija już trzeci rok. Choroba nadal bezkarnie krąży po świecie, ale nikt już się jej nie boi. Jednakże bardzo szybko pojawił się kolejny, bardzo poważny problem. Mianowicie, u naszych sąsiadów, na Ukrainie, toczy się wojna. Agresorem jest Rosja, na której czele stoi Władimir Putin. Rosyjskie wojska wkroczyły na teren państwa niebiesko-żółtych już ponad rok

temu. Ludzie ukraińskiej narodowości w większości znaleźli dom i schronienie w naszej ojczyźnie. Polacy przepełnieni współczuciem i empatią starają się jak najwięcej pomagać sąsiadom w tej trudnej sytuacji.

Czas na przyjemniejszy akcent. Niedawno ukończony został remont Tarnobrodzkiego Ośrodka Kultury. Teraz jego wnętrze jest bardzo nowoczesne i funkcjonalne, a liczne fotografie jak i przedmioty związane z przeszłością oraz historią Miasta Gryfa dopełniają ciepły i przytulny wystrój. Co więcej, odnowiona została Miejska Biblioteka w Tarnobrodzie, która niegdyś była synagogą. Byłam tam wiele razy i jestem szczerze zachwycona tym budynkiem. Samo to, że uwielbiam książki, sprawia, że gdy przechodzę obok, moje oko zatrzymuje się na tym magicznym miejscu. Poza dużą ilością rozmaitych lektur, znajduje się tam również jedyne w Polsce Muzeum Nożyczek. Wielkość zbiorów jest szacowana na 150 sztuk,

a każde z nich są wyjątkowe i mają swoją historię. Inspiracją do powstania muzeum był herb naszej małej ojczyzny, gdzie umiejscowiony został gryf trzymający nożyce. Według mnie cała kolekcja jest bardzo interesująca i warta zobaczenia. Najbardziej aktualną informacją jest to, że poddano rewitalizacji tarnobrodzki park, na którego środku stoi piękny, złoty atrybut mieszkańca herbu. Uroczyste otwarcie parku odbędzie się 3 maja 2023r., czyli dokładnie wtedy, gdy ten list zostanie zakopany w kapsule czasu.

Uważam, że Miasto Gryfa w przyszłości z pewnością będzie inne niż obecnie. Sądzę także, iż w Waszych czasach będzie mniej zanieczyszczone środowisko i ludzie przyłożą większą wagę do tego, że należy dbać o klimat. Bardzo Was o to proszę, ponieważ na ten moment na świecie pod tym względem nie jest najlepiej. Chciałabym także, abyście żyli w pokoju, w zgodzie z otoczeniem i podejmowali same słuszne decyzje. Życzę wszystkiego, co najlepsze, a przede wszystkim – dużo zdrowia i wytrwałości. Niech uśmiech zawsze gości na Waszych twarzach. Nie pozwólcie, by kiedykolwiek kierowały Wami złe emocje!

Najlepsze pozdrowienia od Julity Rój

Julita Rój

Pokrywa kapsuły czasu

TRADYCJE OD POKOLEŃ

Na zaproszenie dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa dr hab. Katarzyny Zalaśińskiej 19 maja 2023 r. burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec oraz dyrektor Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury Renata Ćwik uczestniczyli w regionalnych obchodach jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Uroczystości rozpoczęły się pokazem musztry na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Sandomierzu w wykonaniu Turków z Grodziska Dolnego. Było wielu regionalistów, ludowych twórców i ludzi związanych z szeroko pojętą kulturą z województw lubelskiego, podkarpackiego oraz świętokrzyskiego.

Niematerialne dziedzictwo kulturowe to nasze tradycje, zwyczaje, obrzędy czy też umiejętności odziedziczone po przodkach i przekazywane kolejnym pokoleniom. To żywe przejawy kultury, które społeczności uznają za swoje dziedzictwo.

Jak zaznaczyła dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, utworzenie krajowej listy jest niezwykle istotne nie tylko dla zachowania polskich tradycji, ale również promowania ich na świecie. Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego ma niezwykle istotne zadanie - przedstawienie bogactwa i różnorodności żywego

Burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec, Dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa Katarzyna Zalaśińska oraz Dyrektor Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury Renata Ćwik

dziedzictwa niematerialnego oraz wyrażenie uznania dla społeczności kultywujących własne tradycje.

Od 2013 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prowadzi Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, która jest spisem różnorodnych przejawów i bogactwa żywego dziedzictwa niematerialnego z całej Polski, a także wyrazem uznania dla społeczności kultywujących własne tradycje. Obecnie na liście znajdują się 73 zjawiska, m.in. tradycja wytwarzania koronki koniakowskiej, kołędowanie, zabawkarstwo żywiecko-suskie, dunaje czy też bacowanie oraz 8 wpisów w Krajowym rejestrze dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

W lipcu 2018 roku decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego Sejmiki Wiejskich Zespołów Teatralnych i ogólnopolski ruch wiejskich amatorskich zespołów teatralnych zostały wpisane do Krajowego rejestru dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego w myśl Konwencji UNESCO z 2003 roku. To wyjątkowy moment – godne uhonorowanie sejmikowania. Ale też moment historyczny – sejmikowanie jest pierwszym wpisem do polskiego rejestru dobrych praktyk.

Konferencji towarzyszył wernisaż wystawy „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce” w Muzeum Zamkowym w Sandomierzu. Podczas wykładów zostały zaprezentowane przykłady zwyczajów i tradycji, które już trafiły na listę. Słuchacze mogli się dowiedzieć m.in., czym są bziuki, czyli wielkanocny zwyczaj dmuchania ognia w Koprzywnicy.

CHÓR PARAFIALNY W TARNOGRODZIE

Chór parafialny powstał w Tarnogrodzie w latach powojennych, ok. 1946 - 1952. Prowadzącym oraz organistą był Ksawery Turczyński. W 1952 roku Bronisław

Konopka, Anna Gaika, Irena Postrzech, Stanisława Kucharska, Helena Socha, Katarzyna Konieczna, Sabina Korpala, Antonina Przybyłowicz, Bożena Róg, Teresa

Seroka, Danuta Kucharczuk
 alty:
 Michalina Mulawa, Józefa Kożuszek, Janina Cap, Janina Bartosik, Anna Kukielka, Barbara Mazurek, Antonina Łupicka, Czesława Rogala, Danuta Konieczna, Stanisława Magoch, Leokadia Róg, Janina Bartosz

tenory:
 Jan Misiągiewicz, Roch Koncewicz, Józef Kasprzak, Stanisław Lassa, Albin Korniak,

Michał Kapuściński, Antoni Korniak, Tadeusz Korpala, Eugeniusz Mendryk

basy:
 Antoni Konieczny, Stefan Magoch, Jerzy Szamik, Edward Żemła, Zdzisław Sztajn Miller, Roch Maśko, Marian Dołomisiewicz, Gabriel Korniak, Wiesław Buliński, Paweł

Kielbasa przyjechał do Tarnogrodu i, pracując jako organista, wznowił prowadzenie chóru parafialnego. Założył chór młodzieżowy oraz stworzył chór czterogłosowy. Po jego śmierci organistą przez półtora roku był

Jerzy Pawłowski. W 1970 roku ks. Wincenty Depczyński zatrudnił w charakterze organisty Antoniego Kornia, który grał na skrzypcach, trąbce, saksofonie i akordeonie. Należał do kapeli tarnogrodzkiej, prowadził orkiestrę wiejską, a potem strażacką.

W tych latach do chóru należeli:

sopran: Helena Sas, Janina Bartosik, Janina Lembryk, Stefania Korniak, Eugenia Bartosik, Bronisława Daciek, Kazimiera Falandysz, Bronisława Orlińska, Joanna Szymanik, Krystyna Kita, Anna Kaczor, Marianna Bednarczuk, Józefa Falandysz, Maria Bartosik, Halina

Opis choru 1992 r.

Korniak Antoni
 Bartosik Janina
 Kukielka Anna
 Łupicka Antonina
 Socha Helena
 Bednarczuk Małgorzata
 Falandysz Kazimiera
 Kita Krystyna
 Korpala Sabina
 Lembryk Janina

Buliński Michał
 Maśko Roch
 Szeniak Stanisław
 Kukielka Józef
 Korpala Tadeusz
 Korniak Albin
 Szymanik Joanna

Halina Klemiana
 Bronisława Daciek

Kaczor, Eugeniusz Mendryk, Stanisław Szeniak, Józef Kasprzak

solisci: Krystyna Kita, Barbara Mazurek, Anna Kukielka, Marianna Bednarczuk, Tadeusz Korpala, Gabriel Korniak, Joanna Szymanik.

Antoni Korniak prowadził chór do 2006 roku. Do stycznia 2023 roku kierował nim Gabriel Korniak, bratanek Antoniego Kornia, syn Albina Kornia. Od 2009 roku organistą jest Paweł Kaczor, wnuk Antoniego Kornia.

Anna Kaczor

Ach, co to był za wieczór!

KULTURA – MOJA PASJA

Wieczór 13 czerwca 2023 roku należał do Władysława Dubaja - wieloletniego Prezesa Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego, dyrektora Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury, a przede wszystkim ikony kultury w naszym mieście. Spotkanie zorganizowało towarzystwo

regionalne. Na ostatnim walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Władysław Dubaj zrzekł się prezesury i członkowie chcieli w sposób godny podziękować mu za wiele lat społecznej pracy. Przybyli mieszkańcy gminy, dawni i obecni współpracownicy, rodzina, byli tancerze i przyjaciele ze Zwierzyńca, Lublina, Zamościa, Przemysła, Przeworska. Niektórzy nie mogli być obecni, ale wysłali do pana Władysława listy i życzenia, które zostały odczytane w trakcie imprezy.

Na początku obecna prezes TTR Anna Kuziak podziękowała za wiele lat pracy, za rozstawienie Tarnobrodu w Polsce i na świecie, za wszystko, co zrobił dla naszego miasta. Oprócz kwiatów wręczona mu została statuetka *Honorowego Prezesa Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego*, ponieważ zakończony etap prezesury nie oznacza bynajmniej zakończenia przez Pana Władysława pracy na rzecz naszego

miasta. Podziękowania i statuetkę *Honorowego Księgowego Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego* otrzymał wieloletni księgowy TTR-u Czesław Smolak, na którego pomoc też zawsze możemy liczyć, mimo „emerytury” w stowarzyszeniu.

Po podziękowaniach towarzystwa przyszedł czas na przemowy gości. Głos zabrał Burmistrz Tarnobrodu Paweł Dec, wraz z małżonką wręczył bukiet kwiatów, następnie kilka ciepłych słów powiedzieli członkowie grupy baletowej, którą pan Władysław prowadził w Tarnobrodzie przed kilkadziesiąt laty, zaproszeni goście, delegacje i wszyscy chętni. Było bardzo wzruszająco i podniosłe. Po części oficjalnej organizatorzy zaprosili do foyer na poczęstunek, aby dać gościom czas na rozmowy i zapoznanie się z bogatą historią życia pana Dubaja przedstawioną na tablicach oraz z wystawą pamiątek.

Właściwą część benefisu

poprowadziła Oliwia Olejnicka – najmłodsza członkini Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego i pomysłodawczyni cyklu *Wieczory z historią*. Pan Władysław opowiadał o swoim arcyciekawym życiu. O swoim pobycie w Lublinie, o pierwszej fascynacji tańcem, baletem, o swojej artystycznej edukacji, o służbie wojskowej. O Garnizonowym Klubie Oficerskim, o izbie chorych. O pracy w szpitalu

Władysław Dubaj i Oliwia Olejnicka

Edward Balawajder, Krystyna Chruszczewska, Władysław Dubaj oraz Prezes Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego Anna Kuziak

czasu, oczywiście, zajęły opowieści o czasach tarnogrodzkich. W naszym mieście pan Dubaj działał od 1964 roku. Opowiadał o wielu imprezach i wydarzeniach, o 400 – leciu Tarnogrodu, jak do tego doszło, że Tarnogród właśnie jest gospodarzem ogólnopolskich sejmików, stolicą wiejskich teatrów. O sławnych ludziach, których spotkał na swojej zawodowej drodze. O odznaczeniach i nagrodach, o związkach z Zamościem.

Życie pana Dubaja obfitowało w ciekawe wydarzenia i niezwykle sytuacje. Pan Władysław chętnie się dzielił tymi „smaczkami” z zebranymi, niejednokrotnie wywołując salwy śmiechu. Życie Władysława Dubaja to znakomity materiał na fascynującą książkę.

Monika Komosa

Władysław Dubaj, Marta i Paweł Decowie

psychiatrycznym i Polskim Związku Głuchych w Lublinie. O okolicznościach znalezienia się w Parczewie. Najwięcej

Nowe władze Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego

26 kwietnia 2023 r. odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo – Wyborcze Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego za rok 2022. Jednym z wielu punktów programu było powołanie nowego Zarządu TTR-u, gdyż kadencja poprzedniego wygasta. W skład nowego Zarządu weszli:

1. **Anna Kuziak – Prezes Zarządu**
2. **Renata Ćwik**
3. **Janusz Szabat**
4. **Roman Cichoński**
5. **Piotr Kupczak**

Władysław Dubaj i członkowie prowadzonych niegdyś przez niego gup tanecznych

Nowa prezes zaproponowała, aby dotychczasowy wieloletni Prezes TTR-u został Honorowym Prezesem Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego. Tak też się stało. Wszyscy zebrani przychyliłi się do tej propozycji.

Pamiątka dla Honorowego Prezesa Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego

Sylwetka animatora

Władysław Dubaj

Los związał mnie z Tarnogrodem w połowie 1965 roku – byłem wtedy po studium kulturalno-oświatowym i rozglądałem się za pracą. Oczywiście miała to być praca „w kulturze”, najlepiej w prężnym ośrodku i koniecznie z mieszkaniem. Jedną z propozycji był Tarnogród, zdecydowałem się ją przyjąć... Tak po 30 latach od przywołanego momentu wspominał Władysław Dubaj początki nowego etapu, który okazał się najdłuższą i najważniejszą częścią jego życia. Podawał też przyczyny dokonanego wyboru – to miejsce miało swoją historię i bogatą tradycję, a mieszkańcy w sposób szczególny traktowali kulturę.

Wcześniej było dzieciństwo, młodość... Urodził się 5 sierpnia 1939 r. we wsi Zagrody, w biłgorajskim powiecie i tu miał początki edukacji. Potem nauka w lubelskim liceum i pierwsze doświadczenia teatralne. Pierwsza praca – krótko w szpitalu w Abramowicach, gdzie prowadził sprawy założonego przez medyków Kabaretu Mikstura; na dłużej - kierowanie klubem Polskiego Związku Głuchych, w nim zajęcia teatralne, trochę taneczno-ruchowych. Równocześnie poznawanie tego, co już wtedy było największą pasją, czyli intensywny udział w ognisku baletowym. Ówczesna dyrektor lubelskiego WDK Irena Szychowa uznała, że jest gotów do samodzielności i skierowała do Powiatowego Domu Kultury w Parczewie. Do ważnych obowiązków doszła nauka w policealnym studium pracy kulturalno-oświatowej. Wraz z dyplomem przyszła pora na większe wyzwania. To właśnie wtedy Dubaj związał się z Tarnogrodem.

Dobre przecucia znalazły potwierdzenie: tu był dobry klimat dla kultury. Gdy zastanawiał się, jak jego placówka uczci 400-lecie otrzymania miejskich praw (odebranych 300 lat później przez cara za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym), przewodniczący gromadzkiej rady przypomniał, że kiedyś istniał tu teatr amatorski. Premiera Gwałtu co się dzieje Fredry (rok 1967) była nowym początkiem zespołu teatralnego, do dzisiaj systematycznie działającego. Wkrótce potem olśnienie Weselem lubelskim przygotowanym przez Wandę Kaniorową i szybka decyzja: robimy Wesele tarnogrodzkie. Powiodło się, pokazywali je jeszcze długo w wielu bliskich i odległych miejscach. Powiększał się obszar inicjatyw i działań lokalnych - nowe formy aktywizacji kulturalnej środowiska, nowe imprezy, nowe zespoły wiejskiego (wtedy) domu kultury – Klub Seniora, Strażacka Orkiestra Dęta, zespół taneczny skupiający cztery grupy, koło wokalne i kółko

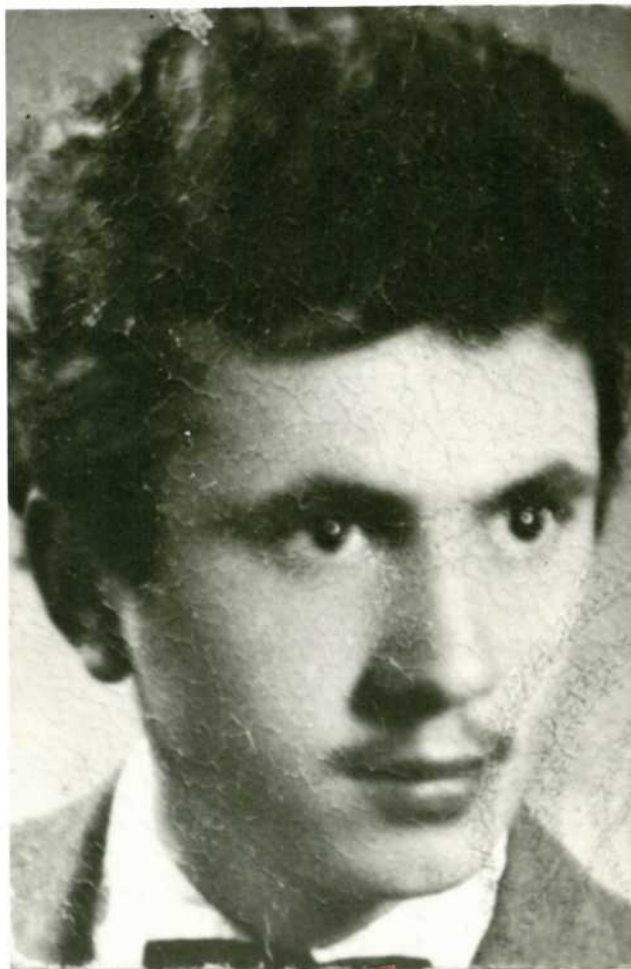
plastyczne. Ośrodek został uznany za placówkę wzorcową w wymiarze krajowym, z jego doświadczeń korzystano w innych województwach, Władysław Dubaj był zapraszany w charakterze wykładowcy i konsultanta, a w Tarnogrodzie prowadził szkolenia instruktorów i animatorów ruchu kulturalnego. Dowodem rzeczywistego uznania było powołanie do Rady Programowej przy Ministrze Kultury i Sztuki.

Nową pasją Władysława Dubaja stało się pole działania, określane dzisiaj mianem niematerialnego dziedzictwa kultury. Pierwszym zadaniem była opieka nad zespołami folklorystycznymi oraz twórcami ludowymi na terenie Tarnogrodu, potem gminy. Te zespoły pielęgnują i popularyzują zwyczaje, obrzędy oraz regionalne stroje tarnogrodzko-biłgorajskie. Jednym ze skutków była rekonstrukcja gorsetów tarnogrodzkich; do dzisiaj występuje w nich Tarnogrodzka

Kapela Ludowa, utworzona w 1976 r. Gra i śpiewa przede wszystkim utwory z własnego regionu, zebrane od najstarszych mieszkańców i zapisanych przez jej członków. Ma na swym koncie kilka tysięcy koncertów, chlubi się nagraniami dla radia, występami w programach telewizyjnych, wreszcie – nagrodami i wyróżnieniami w krajowych konfrontacjach: Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu, Festiwalu Folkloru i Sztuki Ludowej w Płocku, Konfrontacjach Artystycznych Wsi Polskiej w Krynicy i Mielnie. Za szczególnie cenny element swego dorobku uznaje Dubaj wielkie widowiska, które w drugiej połowie lat 70. przygotowywał na wojewódzkie dożynki w Zamościu: ponad 200 tancerzy, strażackie i wojskowe orkiestry, wielka przestrzeń do zagospodarowania, tysiące widzów. Takie wydarzenia nie dają się zapomnieć. Maszyna zbudowana przez Dubaję – program Ośrodka i on, jego konstruktor, funkcjonowała niezawodnie, ale chyba już na najwyższych obrotach. Gdy rozsądek podpowiadał wyhamowanie, upomniało się

dawne zobowiązanie wobec samego siebie - odkładane, spychane w niepamięć przez całą dekadę: studia.. Nie można było dłużej czekać, w 1976 r. Dubaj decyduje się na zaoczne studia pedagogiczne. Może pan je rozciągnąć w czasie – mówi opiekun roku, ale tu odzywa się ambicja: co powiedzą w pracy, jak ocenią dzieci, które mobilizuje do szkolnego wysiłku. Nie mogło się nie powieść – po czterech latach dyplom UMCS. To życiowe zadanie zostało wykonane.

Jak długo można być aktywnym? Wydaje się, że to pytanie nie dotyczy Władysława Dubaja, że upływ czasu nie ma na niego wpływu. Po kolejnej zmianie administracyjnej, znowu w województwie lubelskim, Tarnogrodzki Ośrodek Kultury zaczął realizować Ogólnopolskie Integrycyjne Warsztaty

Lata siedemdziesiąte

Artystyczne Malowany Wschód dla studentów z Wrocławia, Opola, Krakowa i Lublina. Od 2000 r. jest gospodarzem imprezy o specjalnym znaczeniu dla edukacji kulturalnej młodego pokolenia: powiatowego przeglądu teatrów dziecięcych i młodzieżowych. Ważną częścią życiowego dorobku Dubaja jest jego aktywność społeczna. Od 30 lat działa w Towarzystwie Kultury Teatralnej, a dowodem uznania przez rzesze członkowskie jest systematyczne wybieranie do Prezydium Zarządu Głównego oraz funkcje w lubelskim oddziale TKT. Ponad 20 lat temu powołał Tarnogrodzkie Towarzystwo Regionalne, którego prezesem był do początku 2023 roku, a obecnie jest Prezesem Honorowym. Od prawie 20 lat jest naczelnym redaktorem „Kwartalnika Tarnogrodzkiego”, który uczynił miejscem dokumentowania dziejów, a także dzisiejszego życia społecznego i kulturalnego miasta i gminy. Jego dzieło nie pozostawało niedostrzeżone. Zbierał świadectwa uznania ze strony władz Ziemi Lubelskiej – medale za zasługi, nagrody kulturalne województwa. Wysoko honorowały go władze resortowe, przyznając odznakę Zasłużony Działacz Kultury, Medal za Zasługi dla Kultury Polskiej, Medal Zasłużonemu Kulturze Gloria Artis. I jeszcze najwyższe, państwowe dowody docenienia trudu i osiągnięć – Złoty Krzyż Zasługi oraz Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. W 2018 roku otrzymał nagrodę im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej” w kategorii „Działalność naukowa, dokumentacyjna, animacja i upowszechnianie kultury ludowej”

Skromna, a przecież niezwykle uroczystość miała miejsce 14 października 2017 r. - na scenie Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury pokazany został tysięczny spektakl w ramach odbywających się tutaj sejmików wiejskich teatrów. Pora wyjawić, że w fabularnej opowieści o Władysławie Dubaju pominęliśmy jeden wątek. Jeden, ale o niezwykle znaczeniu i to nie tylko dla bohatera narracji, również dla naszego życia kulturalnego. Pora ten wątek przywrócić. Otóż po obfitej w inicjatywy pierwszej tarnogrodzkiej dekadzie, Dubaj stwierdził, że jednak czegoś brakuje. Bardzo zależało mi na tym, by nie tylko wyjeżdżać na występy czy festiwale, ale by także w naszym domu kultury działało się jak najwięcej. Między innymi myślałem o przeglądzie teatralnym... - powie po latach. Pomysł dojrzał w 1974 r. w Stoczku Łukowskim, gdzie od czterech lat organizowano sejmiki wiejskich zespołów teatralnych. Tarnogród dysponował dużą i na tamte czasy dobrze wyposażoną sceną, miał oddaną ekipę pracowników, pozyskał pomoc Wojewódzkiego Domu Kultury w Lublinie. I tak w lutym 1975 r. doszło do pierwszego sejmikowania. Zaczęło się od udziału kilku powiatów i kilku zespołów, wystawiających repertuar głównie dramatyczny. Po pierwszych trudnych latach, normą stało się uczestnictwo 14 – 16 teatrów. Zaczęła przynosić efekty praca programowa: Władysław Dubaj postawił

na budzenie zainteresowania kulturą ludową i rozwijanie umiejętności wykorzystywania jej do działań teatralnych. Chodziło o ocalenie od zapomnienia obrzędów, jak: gody, zapusty, wicie wianków, chodzenie z gwiazdą, wesele, chrzciny, a także uszcenicznianie prac wiejskich – darcia pierza, kisenia kapusty.

Wyjątkowość tego teatru – nazywanego potocznie „obrzędowym” – polega na tym, że wszystko, co dzieje się na scenie jest nie tylko spektaklem – jest przechowywaniem rdzennej kultury polskiej, przywracaniem jej obecności w kulturze współczesnej. W takim klimacie właśnie w

Przed nowo oddanym do użytku Pałacem Kultury [ówczesny (do 1956) Pałac Kultury i Nauki im. Józefa Stalina]

Tarnogrodzie doszło do narodzin idei objęcia „sejmikowaniem” całego kraju. Stało się to realne, bowiem Władysław Dubaj zacieśnił współpracę z Towarzystwem Kultury Teatralnej - powstał nowy program, sprecyzowano koncepcję organizacyjną, pozyskano do działania wojewódzkie ośrodki kultury i w ten sposób od 1984 r. w Polsce odbywa się pięć sejmików międzywojewódzkich, a każdy roczny cykl „koronuje” Sejmik Teatrów Wsi Polskiej, którego gospodarzem jest Tarnogród. Suma rozgrywanych tu przeglądów międzywojewódzkich i „finałowych” daje podaną wcześniej imponującą liczbę 1000 widowisk, osiągniętą w tym roku. Od samego początku Dubaj ze swoją załogą pieczołowicie gromadzi dokumentację – programy, relacje prasowe, fotografie, potem również zapisy wideofoniczne; posłużyła już ona wielu badaczom i studentom, była niezastąpionym źródłem dla prac naukowych

i tekstów publicystycznych. Ta dokumentacja jest od 25 lat systematycznie wzbogacana publikacjami jubileuszowymi; dzisiaj to już siedem książek. Chyba żadna impreza amatorska nie może poszczycić się takim wynikiem.

Przed piętnastoma laty przechodził Władysław Dubaj na zasłużoną emeryturę. Żegnał dyrektorowanie dorobkiem czterdziestu lat pracy w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury oraz trzydziestu lat kierowania sejmikowymi przeglądami. Minister Kultury dziękował mu medalem Gloria Artis, Prezydent RP – Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. A w imieniu lokalnej społeczności dołączyły władze miasta i gminy, ofiarowując godność dla tej społeczności najcenniejszą – Honorowego Obywatela Tarnogrodu.

Upłynęło od tamtych chwil piętnaście lat, czy wypada zasłużonemu seniorowi zadać pytanie - co robi, jak spędza czas... Otóż wypada, bowiem odpowiedź jest nad wyraz prosta i krzepiąca – Władysław Dubaj pracuje. Pracuje społecznie, dla kultury, dla sejmików. Dla przyszłości.

Lech Śliwonik

Benefis jubilatą (Pantum)

**Dziś wierszyk o Tarnogrodzie
Na rynku blaszany kogut
Miasteczko dzisiaj jest w modzie
Mody tej podam wam powód**

**Na rynku blaszany kogut
Ubrany w czerwone korale
Mody tej podam wam powód
To kulturalny zuchwalec**

**Ubrany w czerwone korale
Dyrektor Domu Kultury
To kulturalny zuchwalec
Wstążki, koronki i pióra**

**Dyrektor Domu Kultury
Festiwal organizuje
Wstążki, koronki i pióra
Teatry wiejskie promuje**

**Festiwal organizuje
Wszak jest to jego pasją
Teatry wiejskie promuje
Z sercem i wielką gracją**

**Wszak jest to jego pasją
Balet, kwartalnik i teatr
Z sercem i wielką gracją
Tarnogrodzki jubilat**

**Balet, kwartalnik i teatr
Miasteczko dzisiaj jest w modzie
Tarnogrodzki jubilat
Dziś wierszyk o Tarnogrodzie**

22.06.2023. Maria Janiszewska

Po raz drugi orkiestry dęte pokazały, jak wielka drzemie w nich siła, podczas II Kresowego Festiwalu Orkiestr Dętych, który odbył się 2 lipca 2023 roku w Tarnogrodzie. Letnia scena Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury gościła aż sześć orkiestr z trzech powiatów: biłgorajskiego, zamojskiego i przeworskiego.

Po uroczystym przemarszu na plac w centrum miasta Dyrektor Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury Renata Ćwik i Burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec powitali wszystkich zgromadzonych. W swojej krótkiej przemowie burmistrz wspomniał o obchodzonej tego dnia 80. rocznicy wysiedlenia mieszkańców gminy Tarnogród i poprosił

kapelmistrzem Ryszardem Jeleniem, Orkiestra Dęta OSP Majdan Sieniawski z kapelmistrzem Michałem Rydzikiem, Orkiestra Dęta z Obszy z kapelmistrzem Michałem Gizą, Orkiestra Dęta ze Zwierzyńca z kapelmistrzem Mariuszem Czochrą, Biłgorajska Orkiestra Dęta im. Czesława Nizio z dyrygentem Pawłem Stelmachem, no i oczywiście wystąpiła nasza Tarnogrodzka Orkiestra

Dęta z Grzegorzem Sztajnmlerem na czele. Razem 155 muzyków!

Oprócz występów organizatorzy zapewniłi mnóstwo atrakcji: pyszne jedzenie regionalne, które przygotowały KGW z gminy Tarnogród: Klub Kobiet Aktywnych i Sołectwo Różaniec Pierwszy w Różańcu oraz zaproszone KGW: Wólczanki z Wólki Biskiej i Zamszanki z Zamchu, stoiska gastronomiczne, z balonikami, animacje i zabawy dla dzieci, malowanie twarzy. Swoje stoisko miała też Grupa Eksploatory, która zaprosiła młodszych i starszych chętnych do poszukiwania skarbów przy pomocy wykrywacza. Także i tym razem

zebranych o uczczenie ofiar tych wydarzeń minutą ciszy. Po tym patriotycznym akcencie grupy wspólnie wykonały utwór *Orkiestry dęte*, po czym burmistrz dokonał uroczystego otwarcia imprezy. Nastąpiło kilka godzin koncertowania. Podziwialiśmy występy zaproszonych orkiestr. Swoją obecnością zaszczyliły nas: Gminna Orkiestra Dęta „Złota Nuta” z Biszczycy z

członek jury oceniał smak (w skali 1-10 punktów), połączenie tradycji z nowoczesnością (w skali 1-5 punktów), sposób podania potrawy (w skali 1-5 punktów).

Jurorzy i słuchacze festiwalu mieli okazję degustować zamszańskie kurdybały, różaniecki barszcz ukraiński, wólczańskie pierogi z jagodami i truskawkami podane ze śmietaną i niespodzianką oraz tarnogrodzki chłodniczek. „Wygrały kurdybały” i nagroda rzeczowa powędrowała do Zamszanek z Zamchu. Pozostałe koła otrzymały dyplomy i upominki.

Orkiestry otrzymały dyplomy i nagrody pieniężne

strażacy zaprosili dzieci do wozu strażackiego. Animatorzy Ania, Zuzia i Agnieszka bawiły się ze wszystkimi chętnymi dziećmi i malowały twarze. Zgromadzone koła gospodyń zostały zaproszone przez organizatorów do udziału w konkursie kulinarnym KRESOWE SMAKI. Zadaniem było przygotowanie tradycyjnej potrawy kresowej/regionalnej z produktów lokalnych we współczesnej odsłonie.

(po 800 zł) oraz poczęstunek. Poziom artystyczny i muzyczny prezentacji był bardzo wysoki. Zgromadzona publiczność miała możliwość posłuchać bardzo zróżnicowanego repertuaru. To było kilka godzin profesjonalnego muzykowania. Organizatorzy

serdecznie dziękują wszystkim, którzy piękne niedzielne popołudnie spędzili w Tarnogrodzie na tej muzycznej uczcie. Szczególnie dziękują muzykom i kapelmistrzom, którzy ja zapewnili, KGW, animatorkom, strażakom i eksploratorom oraz wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do powodzenia imprezy. Zapraszamy na trzeci festiwal za rok.

Monika Komosa

W skład komisji konkursowej weszli: burmistrz Paweł Dec, dyrektorka TOK Renata Ćwik, reprezentantka każdego KGW biorącego udział w konkursie. Każdy

Pożądanie[®]

W CIENIU POKRYWKI

Teatru Młodych TOK SHOW

W piątkowy wieczór 16 czerwca Teatr Młodych TOK SHOW zaprosił chętnych widzów na „pokaz garnków”, a właściwie na spektakl teatralny *Pożądanie*

W spektaklu wystąpili: Oliwia Olejnicka – Swojska, Hanna Babij – Dystygowana, Ten który daje szczęście 1 – Cyprian

w cieniu pokrywki autorstwa Jacka Getnera. Spektakl w humorystyczny sposób pokazał, jak manipulują nami przedstawiciele handlowi, wyciągając ogromne pieniądze za rzeczy o bardzo małej wartości. Publiczność dopisała, garnki sprzedane, co prawda, bez „kredyciku” by się nie obeszło, ale „cieszymy się, że to taka inteligentna kobieta kupiła”...

Przedstawienie zagrane zostało po raz trzeci. Pierwsza prezentacja miała miejsce na XXII Powiatowym Przeglądzie Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych w

Rogała, Ten, który daje szczęście 2 – Mikołaj Właż. Spektakl wyreżyserowała Monika Komosa.

JAN KONDRAK NA TARNOGRODZKIEJ SCENIE

26 maja 2023 roku Tarnogród odwiedził znany bard Jan Kondrak – autor tekstów, kompozytor i wykonawca, jeden z liderów piwnicy artystycznej Lubelska Federacja Bardów. Wielki głos. Co do skali i siły pewnie największy spośród polskich głosów bardowskich.

Jan Kondrak urodził się w Hrubieszowie, ukończył studia polonistyczne na UMCS-ie w Lublinie. Ma na swoim koncie mnóstwo nagród, m. in. został zwycięzcą ogólnopolskich Spotkań z Piosenką Kabaretową OSPA w Ostrołęce

(Grand Prix), laureatem nagrody głównej Ogólnopolskich Spotkań Estradowych OSET w Rzeszowie, laureatem Studenckiego Festiwalu Piosenki w Krakowie i Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu (za tekst), dwukrotnym laureatem FAMY w Świnoujściu (za scenariusz i utwory dla Marka Dyjaka), był twórcą i szefem artystycznym Festiwalu Kultury Ekologicznej w Józefowie.

Z Tarnogrodem związany jest od lat. W latach siedemdziesiątych przyjeżdżał jako student na sejmiki wiejskich zespołów teatralnych, gdzie nawiązywał kontakty z ludźmi z

artystycznego świata, których nie brakowało wśród sejmikowej publiczności, poszukiwał inspiracji i śpiewał w kawiarence dla zgromadzonych słuchaczy. W latach dziewięćdziesiątych – już jako uznany śpiewak –

koncertował na scenie letniej w ramach rocznie organizowanej Świętojańskiej Nocy Poetów.

Podczas koncertu w Tarnogrodzie oprócz własnych kompozycji zaśpiewał utwory Bułata Okudźawy, Boba Dylana, Edwarda Stachury i Leonarda Cohena we własnych lub oryginalnych aranżacjach. W przerwach między piosenkami opowiadał o życiu tych artystów i o swoim. To był wyjątkowy wieczór.

Monika Komosa

ROZWAŻANIA O MOWIE NASZEJ

na scenie w Tarnogrodzie

12 maja 2023 roku wieczorem Amatorski Teatr Rozmaitości Opatowskiego Ośrodka Kultury zaprosił widzów do nietypowych i dość odważnych rozważań o mowie naszej ojczystej. Wraz ze zgromadzoną publicznością rozmyślali: Zbigniew Nogal, Jadwiga Mianowska, Maria Chrapek, Agata Siudak, Renata Szcześniak, Dorota Jopek, Sylwia Adamska, Łukasz

Chrapek i Jan Zdziarski – mistrz kultury żywego słowa, autor scenariusza i reżyser przedstawienia, znany tarnogrodzianom jako „głos” sejmików. Od lat jest on konferansjerem na międzywojewódzkich i ogólnopolskich spotkaniach teatrów ludowych w naszym miasteczku.

Teatr opatowski przybliżył widzom mniej znane – wszelako nie mniej atrakcyjne artystycznie i treściowo – teksty poetów znanych i lubianych, m. in. Daniela Naborowskiego, Jana Andrzeja Morsztyna, Juliana Tuwima. Była to wspaniała podróż przez epoki niepozabawiona ludowych – także wysławianych – akcentów. Aktorów wokalnie przygotowała i akompaniowała Magdalena Szemraj, scenografia: Beata Piątek, Sebastian Skrzypczak.

Licznie zgromadzona publiczność świetnie się bawiła podczas występu i nagrodziła brawami na stojąco aktorów z Opatowa i reżysera za ogrom zaangażowania, profesjonalizm, urok i humor w spektaklu.

Gratulujemy artystom z Opatowa i czekamy na więcej.

Monika Komosa

afera w tarnogrodzkiej bibliotece

We wtorek 9 maja w ramach Tygodnia Bibliotek Teatr Młodszych TOK SZOK z Tarnogradzkiego Ośrodka

w bibliotece". Jak tytuł wskazuje, scenografia była idealna. Przedstawienie opowiada bowiem o świecie, w którym bohaterowie książek zostali zapomniani, ponieważ nikt już prawie nie czyta o ich przygodach. Detektywi z rzeczywistego świata chcą pomóc baśniowym postaciom, ale może się to udać tylko z pomocą widzów. Uczniowie szkoły podstawowej w Tarnogrodzie, którzy obejrzeni

Kultury wystąpił w Bibliotece Miejskiej w Tarnogrodzie ze spektaklem „Afera z bajkami, czyli przygoda

spektakl, zadeklarowali chęć pomocy. Wystarczy poczytać. Tylko i aż.

Monika Komosa

Powiatowe święto teatru dziecięcego i młodzieżowego w Tarnogrodzie

17 kwietnia 2023 roku po raz dwudziesty drugi odbył się w Tarnogrodzie Powiatowy Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych. Impreza organizowana jest co roku, aby umożliwić młodym grupom twórczym pracującym w szkołach i placówkach kultury prezentację dorobku artystycznego, inspirować poszukiwania oryginalnych form pracy, podtrzymywać i upowszechniać tradycję teatralną, tworzyć warunki do rozwijania aktywności twórczej wśród młodych, promować aktywność młodych grup artystycznych, a także tworzyć

możliwości wymiany doświadczeń między pedagogami i instruktorami teatralnymi

Na scenie zaprezentowało się 13 grup z powiatu biłgorajskiego. Były to: Teatr Młodszych TOK SZOK z Tarnogradzkiego Ośrodka Kultury, *Afera z bajkami, czyli przygoda w bibliotece*, instruktor: Monika Komosa,

Teatralni ze Szkoły Podstawowej w Babicach, *Kopciuszek*, instruktor: Elżbieta Bździuch, Teatr szkolny ze Szkoły Podstawowej w Dąbrowicy, *Słowiańskie powidoki*, instruktorki: Ingrida Sokołowska, Anna Kiełbasa, Monika

Frańk, Teatr szkolny ze Szkoły Podstawowej w Gromadzie, *Zachcicus straszliwus*, Małgorzata Prochner, Anna Lisiczka, Koło teatralne biblioteki szkolnej Bajarze ze szkoły podstawowej w Tarnogrodzie, *Śpiąca królewna*, instruktor: Anna Kuziak, Teatrzyk szkolny ze Szkoły Podstawowej w Smółsku, *Bajka o szczęściu*, instruktorki: Iwona Paluch, Bogda Dobosz, Teatrzyk szkolny ze Szkoły Podstawowej w Korytkowie Dużym, *Jaś*, instruktor: Julia Piekarska, Teatrzyk szkolny ze Szkoły Podstawowej w Hedwiżynie, *W sieci*, instruktor: Marta Szuper, Ambaras Mini, *Nie ma tego złego*, Młodzieżowy Dom Kultury w Biłgoraju, instruktor: Joanna Łukaszczyk, Teatr szkolny ze Szkoły Podstawowej im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni Solskiej, *Dary czterech wrózek*, instruktor: Alicja Chołyst, Teatrzyk szkolny ze Szkoły Podstawowej w Starym Bidaczowie, *Jeśli kochasz, sercem patrz*, instruktorki: Joanna Portka, Krystyna Dzduduch, Ambaras, *Słowo Ma Siłę*, Młodzieżowy Dom Kultury w Biłgoraju, instruktor: Joanna Łukaszczyk, Teatr Młodych TOK SHOW, *Pożądanie w cieniu pokrywki*, Tarnogrodzki Ośrodek Kultury, instruktor: Monika Komosa.

W jury zasiadli: Maryla Olejko – Kierownik Artystyczny Biłgorajskiego Centrum Kultury i Artur Sępoch – Wicedyrektor Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

W opinii jurorów poziom przeglądu był bardzo wysoki, przedstawienia różnorodne. Trudną decyzją była nominacja na Festiwal Najciekawszych Widowisk, ale jury musiało wybrać i postanowiło, że do Świdnika w maju

reprezentować nasz powiat pojadą:

◆ Teatr szkolny ze Szkoły Podstawowej w Dąbrowicy z widowiskiem *Słowińskie powidoki*, instruktorki: Ingrida Sokołowska, Anna Kielbasa, Monika Frańk

◆ Teatr szkolny ze Szkoły Podstawowej w Gromadzie ze spektaklem *Zachcicus straszliwus*, instruktorki: Małgorzata Prochner, Anna Lisiczka

◆ Ambaras z Młodzieżowego Domu Kultury w Biłgoraju z przedstawieniem *Słowo Ma Siłę*, instruktor: Joanna Łukaszczyk

Jury postanowiło wyróżnić:

◆ Teatr Młodych TOK SHOW za *Pożądanie w cieniu pokrywki*, Tarnogrodzki Ośrodek Kultury, instruktor: Monika Komosa

◆ Teatr szkolny ze Szkoły Podstawowej im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni Solskiej za *Dary czterech wrózek*, instruktor: Alicja Chołyst

◆ Teatrzyk szkolny ze Szkoły Podstawowej w Hedwiżynie za spektakl *W sieci* instruktor: Marta Szuper

Organizatorami wydarzenia byli: Tarnogrodzki Ośrodek Kultury, Centrum Spotkania

Kultur w Lublinie i Towarzystwo Kultury Teatralnej Ziemi Lubelskiej. Wsparcia finansowego udzielili: Starostwo Powiatowe w Biłgoraju i Burmistrz Tarnogrodu.

Dziękujemy wszystkim młodym aktorom oraz ich

instruktorom za piękny teatralny dzień i zapraszamy za rok na XXIII Powiatowy Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych.

Monika Komosa

Dzieci Dzieciom!

4 czerwca 2023 roku w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury odbyła się impreza dla dzieci, podczas której zaprezentowały się grupy pracujące na co dzień w ośrodku: Teatr Młodszych TOK SZOK (instruktorka: Monika Komosa) ze spektaklem *Afera z bajkami, czyli przygoda w bibliotece*, Zespół Wokalny (instruktorka: Grażyna Barcicka) z utworami „Nowa baśń” i „Piosenka uwerturowa”, Zespoły Taneczne (instruktorka: Małgorzata Zajęc) z bogatym repertuarem ludowym i nowoczesnym oraz gościnnie wystąpiła formacja GWIAZDY z pokazem tanecznym z elementami akrobatyki w scenografii Aleksandry Iwanowej. Był teatr, piosenki, muzyka, taniec, gimnastyka, było dużo radości, satysfakcji i dobrej zabawy.

Uczniowie szkół podstawowych z Tarnobrodu i okolicznych miejscowości mieli niebywałą okazję uczestniczyć w dwóch seansach baśnioterapii prowadzonych przez znaną aktorkę teatralną i filmową Dominikę Ostałowską.

DOMINIKA OSTAŁOWSKA Baśnioterapia

W jej interpretacji usłyszeli baśnie znane i lubiane, takie jak: *Jaś i Małgosia*, *Czerwony Kapturek*, *Śpiąca Królewna*, *Kopciuszek*, *Brzydkie Kaczątko*. Tekst dopełniały piosenki odtwarzane z nagrań. Zgromadzeni w

sali widowiskowej Tarnobrodzkiego Ośrodka Kultury mieli możliwość usłyszeć wykonania, m. in. tak znanych i kultowych aktorów i aktorek, jak Wiesław Michnikowski, Barbara Kraftówna czy Zofia Rysiówna.

Po przeczytaniu baśni przez aktorkę była okazja do rozmowy na temat przedstawionych wydarzeń, losu bohaterów, do analizowania motywów postępowania i wyciągania wniosków dla siebie, do wykorzystania w codziennym życiu.

Z baśni można się wiele nauczyć, dzięki nim łatwiej zrozumieć świat oraz poznać samego siebie, łatwiej radzić sobie z problemami.
Baśnie tłumaczą to, co niewytłumaczalne. Czytajmy baśnie! Warto!

Monika Komosa

TEATRALNIE, WIOSENNIE I KSIĄŻKOWO W TARNOGRODZKIM OŚRODKU KULTURY

27 marca świętowaliśmy Międzynarodowy Dzień Teatru, 2 kwietnia - Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci a 23 kwietnia Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.

W Tarnogrodzie wspólne święto odbyło się – 14 kwietnia. Teatr Młodszych Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury zaprosił koleżanki i kolegów z przedszkola oraz z pierwszych klas szkoły podstawowej w Tarnogrodzie na premierę spektaklu, nad którym pracował od kilku miesięcy. Przedstawienie o tytule *Afera z bajkami, czyli przygoda w bibliotece* opowiada o świecie, w którym bohaterowie książek zostali zapomniani, ponieważ nikt już

prawie nie czyta ich przygód. Detektywi z rzeczywistego świata pomogli baśniowym postaciom.

Przedszkolaki nie pozostały dłużne i po spektaklu uczniów zaprezentowały dla nich i innych zebranych swoje przedstawienie pt. *Wiosna w wiosce smurfów. PSZCZÓLECZKI I SMERFY* pięknymi tańcami, wierszami i piosenkami powitały wiosnę. Z dziećmi pracowały panie: Violetta Łukaszczyk, Małgorzata Grabias i Jolanta Gawda – Bryła.

Było bardzo teatralnie, wesoło i kolorowo. Wszyscy zebrani miło spędzili czas i wyszli z postanowieniem spędzenia pięknego słonecznego wiosennego weekendu z książką z ręką.

Monika Komosa

8 maja 2023 roku w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury odbyły się eliminacje gminne 42. Małego Konkursu Recytatorskiego, do których przystąpiło 17 recytatorów ze Szkoły Podstawowej im. Marii Curie Skłodowskiej w Tarnogrodzie, ze Szkoły Podstawowej im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Różańcu II i z Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury.

Komisja w składzie: Ewa Żukowska – instruktor teatralny, Justyna Żukowska – muzyk z Teatru Muzycznego w Lublinie i Renata Ćwik – dyrektor Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury postanowiła nominować do eliminacji powiatowych następujące osoby:

- **Gabriela Kożę** ze Szkoły Podstawowej im. Marii Curie Skłodowskiej w Tarnogrodzie
 - **Karinę Zajac** ze Szkoły Podstawowej im. Marii Curie Skłodowskiej w Tarnogrodzie
 - **Adriana Lisa** ze Szkoły Podstawowej im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Różańcu II
- Wyróżniono:

42. MAŁY KONKURS RECYTATORSKI ELIMINACJE GMINNE

8 maja 2023
Tarnogrodzki Ośrodek Kultury

■ **Julię Szumiec** ze Szkoły Podstawowej im. Marii Curie Skłodowskiej w Tarnogrodzie

Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz upominki ufundowane przez Tarnogrodzki Ośrodek Kultury.

Teatr Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury w trasie

11 czerwca 2023 roku Teatr Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury dostarczył pozytywnych emocji mieszkańcom Opatowa, prezentując komedię Michała Bałuckiego pt. *Klub kawalerów*.

18 czerwca 2023 roku aktorzy wraz z reżyserką odwiedzili Harasiuki i tam wystąpili z *Klubem kawalerów* w Gminnym Ośrodku Kultury

Tarnogrodzki teatr w Opatowie...

Wystąpili:
Magdalena Grabińska – Serek, Irena Postrzech, Halina Konopka, Anna Kaczor, Janusz Skubisz, Ryszard Kowal, Jan Pułapa, Zenon Krasowski, Benedykt Syty, Zbigniew Kordulasiński; kierownik zespołu: Helena Zajęc

...oraz na deskach Gminnego Centrum Kultury w Harasiukach

Koło Plastyczne Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury wzięło udział w konkursie „Magiczny świat pszczół”. To konkurs plastyczny organizowany przez Nadleśnictwo Sieniawa, Koło Pszczelarzy w Przeworsku, Wójta Gminy Adamówka oraz Wójta Gminy Tryńcza. Konkurs ten ogłoszony był z okazji inauguracji pasieki edukacyjnej przy Nadleśnictwie Sieniawa.

CO SŁYCHAĆ U TARNOGRODZKICH SENIORÓW

MAJÓWKA KLUBÓW SENIORA

Dołomisiewicz. Wraz z dyrektorką TOK Renatą Ćwik powitali zebranych i zaprosili do wspólnej zabawy.

Klub Seniora z Tarnogrodu wraz z opiekunką – dyrektorką Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury Renatą Ćwik – zaprosił zaprzyjaźnione kluby na Wiosenne Spotkanie Klubów Seniora. Impreza odbyła się 25 maja 2023 roku w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury. Przybyli seniorzy z Józefowa, Zwierzyńca, Dołhobyczowa i Szczepieszyna wraz z opiekunami.

Zaproszeni zostali także Burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec, Zastępca Burmistrza Tarnogrodu Tomasz Legieć i Przewodniczący Rady Miejskiej Dariusz

Młodzież przygotowała dla seniorów miłą kulturalną niespodziankę. W trakcie imprezy Teatr Młodych TOK SHOW wraz z opiekunką Moniką Komosą zaprosili uczestników na spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki” – przedstawienie instruktażowe pokazujące, jak potrafią omamić oszuści organizujący pokazy garnków. Po krótkim humorystycznym spektaklu seniorzy wrócili do zabawy. Przy pięknej muzyce z dawnych lat, którą serwował DJ Andrew, bawiło się ponad sto osób.

Organizatorzy zadbali także o doznania kulinarne. Suto zastawione stoły pełne smakołyków zachęcały do biesiady i przyjemnych rozmów w czasie odpoczynku od tanecznych płaśów.

ZAKOPANE ZDOBYTE

W dniach 3 -4 lipca 2023r. odbyła się kolejna wycieczka krajoznawcza Tarnogrodzkiego Klubu Seniora. Celem było Zakopane, uważane za jedno z najpiękniejszych i najchętniej odwiedzanych polskich miast. A tu czekały na nas same atrakcje.

Zdobywanie Zakopanego rozpoczęliśmy od zdobycia

Gubałówki, jednego z najbardziej znanych i obleganych tatrzańskich szczytów. Wjechaliśmy tam znaną w całym kraju kolejką linowo-terenową. Z tarasów widokowych mogliśmy podziwiać piękną panoramę Tatr. Niezapomnianą przygodą i obowiązkowym punktem programu był spacer na słynnych Krupówkach, po których oprowadził nas obeznany z historią i walorami tego miejsca lokalny przewodnik.

Kolejną atrakcją była przechadzka po starym cmentarzu na Pęksowym Brzysku. Nazwa cmentarza pochodzi od nazwiska Jana Pęksy, który podarował ziemię pod ten cmentarz. A „brzysko” oznacza „urwisko nad potokiem”. Znajdują się tam m.in. groby takich znanych postaci jak Jan Długosz i Kornel Makuszyński. Następnie pojechaliśmy do Kaplicy na Jaszczurówce zbudowanej w stylu zakopiańskim. Twórcą i popularyzatorem stylu zakopiańskiego był wielki miłośnik polskich Tatr, zafascynowany tutejszą sztuką

ludową Stanisław Witkiewicz. Na szczególną uwagę zasługuje znajdujący się w tym miejscu ołtarz główny przypominający góralską chatę. Wnętrze kaplicy zdobią witraże wykonane przez Witkiewicza.

Odwiedziliśmy również Willę Oksza, w której mieści się Galeria Sztuki XX wieku. W jej wnętrzach znajduje się stała ekspozycja ARTYSTY I SZTUKA W ZAKOPANEM prezentująca twórczość zakopiańskich artystów. Prezentowane

całodziennym zwiedzaniem udaliśmy się na nocleg do pięknego Ośrodka Wypoczynkowego LIMBA w Poroninie.

Po krótkiej nocy ruszyliśmy na podbój TERM BUKOVINA - największego w Polsce kompleksów basenów termalnych. Dzięki połączeniu leczniczych właściwości wód z doskonałą i rozbudowaną infrastrukturą basenową można się tu

zrelaksować i wspaniale wypocząć. Było śmiesznie i wesoło. Niestety, wszystko co dobre, szybko się kończy i pora było ruszać w drogę powrotną.

To był niesamowity, intensywnie spędzony czas. Mogliśmy przy pięknej, słonecznej pogodzie podziwiać widoki cudownych polskich gór oraz zobaczyć ciekawe i zabytkowe miejsca. Dziękujemy bardzo przewodnikowi za autorski program wycieczki, przekazywaną na bieżąco wiedzę, humor, cierpliwość i opiekę. Dziękujemy bardzo, że możemy działać pod skrzydłami Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury.

Zakopane zdobyte! Dziękujemy

wszystkim uczestnikom za zdyscyplinowanie, wspaniałą, koleżeńską atmosferę oraz momenty śmieszne do łez.

Zapraszamy do zapoznania się z krótką fotorelacją z naszego wyjazdu do stolicy polskich Tatr.

/Członkowie
Tarnogrodzkiego
Klubu Seniora/

są tam dwie wystawy: Zakopane – pępek świata oraz Sztuka pod Giewontem w latach 1880-1939. W Willi Oksza często odbywają się ciekawe spotkania i prezentacje, a także występy zakopiańskiego Teatru Witkacego. Wymęczeni

Z życia Środowiskowego Domu Samopomocy

Zmiany w Tarnogrodzkim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

14.06.2023 r. odbyło się Walne Zgromadzenie członków TSNaRON, na którym Elżbieta Kyc, założycielka i wieloletnia prezes zarządu podziękowała za współpracę. Na zebraniu wybrano nowy zarząd stowarzyszenia.

Podziękowanie Elżbiety Kyc po 22 latach pracy jako Prezes TSNaRON

Tarnogrodzkie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych założyłam we współpracy z ówczesnym księgowym Krzysztofem Osuchem oraz doktorem Romanem Cichockim. Powstało ono rok po rozpoczęciu działalności ŚDS-u w Tarnogrodzie i utrzymywało się głównie ze składek członkowskich i darowizn.

wyjeżdżać do sądu w Lublinie, potem do Zamościa, aby zarejestrować stowarzyszenie, do starostwa w Biłgoraju, bo stowarzyszenie podlega pod powiat. Opracowaliśmy statut TSNaRON i wybraliśmy zarząd, którego zostałam prezesem, najważniejszym celem była pomoc osobom niepełnosprawnym uczęszczającym do ŚDS-u i ich rodzinom. Działalność stowarzyszenia w tamtych latach była bardzo prężna. Członkami byli rodzice naszych uczestników, pracownicy MOPS-u w Tarnogrodzie, Przychodni Lekarskiej w Tarnogrodzie, śp. ksiądz prałat Edward Ludwicki. W zarządzie była wówczas dyrektor Szkoły Podstawowej w Luchowie Grażyna Larwa. Każdy wybrany zarząd działał 4 lata. Prezes i Zarząd TSNaRON-u otrzymywali – jak do tej pory – absolutorium ze swojej działalności. W początkowych latach wsparło nas wielu sponsorów, zarówno instytucji, jak i osób prywatnych. Było to bardzo ważne i pomocne dla działalności ŚDS-u w Tarnogrodzie. Stowarzyszenie organizowało różne wycieczki, imprezy integracyjne, a przede wszystkim przez prawie 20 lat dofinansowywaliśmy turnusy rehabilitacyjne. Największą radość sprawiło nam wsparcie ze Szwajcarskiej Fundacji Środków Złotowych, która to przekazała nam ogromne kwoty na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, tj. lasera,

Założenie stowarzyszenia wymagało dużego zaangażowania, poświęcenia własnego czasu, a także chęci. W tamtych latach nie można było wysłać żadnych dokumentów elektronicznie, kilkakrotnie trzeba było

ultradźwięków, urządzenia do krioterapii, aquawibronu, atlasu do ćwiczeń ruchowych. Wyżej wymienione sprzęty służyły osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom oraz mieszkańcom Tarnobrogu i okolic. Bardzo serdecznie chciałam podziękować Starostwu Biłgorajskiemu za

wieloletnie wsparcie finansowe corocznych imprez integracyjnych dla uczestników ŚDS-u z Tarnobrodz oraz z zaprzyjaźnionych ośrodków z województwa lubelskiego, doktorowi Cichockiemu, pracownikom przychodni: Bogusi Mazurek, Janinie Kubaj, kierownik i pracownikom MOPS-u, dyrektor TOK Renacie Ćwik, wszystkim instytucjom z Tarnobrodz. Na podziękowania zasłużyli także: Bank Spółdzielczy w Tarnobrodz, Anna i Marian Buła, firma Mat-Bud Krzysztof Skubis, firma Van Pur z Rakszawy, Gmina Tarnobród oraz sąsiednie gminy, Gazeta Biłgorajska, Restauracja Nad Żółtą Nitką, Tadeusz Śmieciuch, Antoni Rzeźnik, Krzysztof Osuch, rodzice, Marta Kapustyńska oraz pracownicy ŚDS-u, obecna księgowa Małgorzata Szejnmler, na zakończenie chciałam bardzo podziękować księdzu dziekanowi Jerzemu Tworkowi, który bardzo często wspierał TSNARON oraz fundacji CARITAS. Za wspólny czas działalności bardzo dziękuję i życzę nowemu zarządowi dużo energii do dalszej pracy.

PREZES ZARZĄDU
mgr Elżbieta Kyc

Dziękuję
Z poważaniem
Prezes TSNARON Elżbieta Kyc

10 maja uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy mieli przyjemność wzięcia udziału w powiatowych obchodach Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Biłgoraju. Zespół „Lawenda” z ŚDS Tarnobród zaprezentował swoje wokalne umiejętności na scenie oraz brał udział w innych atrakcjach przygotowanych przez organizatorów.

XIV Przegląd Piosenki Przedszkolnej NA LUDOWĄ NUTĘ

Muzyka ludowa jest jednym z najstarszych przejawów kultury duchowej i religijnej. Wykonywano ją szczególnie na wsiach. W miastach jej propagowaniem zajmują się zespoły folklorystyczne i ludowe.

Miejskiego w Tarnobrodz, ale również dzieci z sąsiednich placówek, a mianowicie: z Przedszkola Samorządowego w Markowiczach, ze Szkoły Podstawowej - Filii w Luchowie Górnym oraz ze Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Różańcu Drugim. Wszyscy wykonawcy zostali nagrodzeni przez publiczność gromkimi brawami. Każde występujące dziecko dostało upominek, a cały zespół nagrodę i pamiątkowy dyplom. Było to możliwe dzięki życzliwości sponsorów. Bardzo dziękujemy Panu Bogumiłowi Wiktorowi Krzyszcakowi - Prezesowi SKOK im. Chmielewskiego, Państwu Ewelinie i Tomaszowi Szajnerom, Pani Agnieszce Borek, Pani Annie Pszczole, Właścicielom Piekarni „KAPKA”.

/Violetta Łukaszczyk/

16.05.2023 r. w naszym przedszkolu odbył się Przegląd Piosenki Przedszkolnej pod hasłem „NA LUDOWĄ NUTĘ”. Przedszkolaki miały okazję zaprezentować piękne, nieraz zapomniane, ale jakże bogate w treść piosenki i przyśpiewki ludowe. Na przeglądzie zaprezentowały swoje muzyczne talenty nie tylko dzieci z Przedszkola

WYCIEZKA GRUPY **SMERFÓW i PSZCZÓŁEK** DO PACANOWA

24 maja br. był dla grupy SMERFÓW i PSZCZÓŁEK dniem pełnym niespodzianek, a to za sprawą długo wyczekiwanej przez nie wycieczki autokarowej do Pacanowa, na którą wybrały się razem ze swoimi paniami.

Pacanów to miasto, które zyskało rozgłos za przyczyną przygód rezolutnego Koziołka Matołka opisanych przez Kornela Makuszyńskiego i Mariana Walentynowicza. Tutaj właśnie powstało Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka. Podczas

scenerią oraz muzyką. Po spektaklu mali widzowie uczestniczyli w krótkiej prelekcji o teatrze lalkowym. Oglądali lalki, dowiedzieli się, jak działają i jak nazywają się różne techniki ich uruchamiania.

W Bistro u Koziołka, położonym w bliskiej odległości od Centrum Bajki, dzieci zjadły pyszny obiad, po którym udały się do Parku Edukacyjnego „Akademia Bajki”, aby pobawić się w fantastycznym pojeździe z wypraw Tytusa, Romka i A'Tomka Wannolocie, czyli trzyosobowym pojeździe latająco-pływającym, zbudowanym na bazie wanny stalowej w geometrycznym labiryncie.

Podczas spaceru przedszkolaki zobaczyły Centrum

Pacanowa, a w nim w wielu miejscach postać Koziołka Matołka. W parku znajduje się jego pomnik, przy którym można było zrobić pamiątkowe zdjęcie.

To był bardzo ekscytujący dzień. Na pewno na długo w pamięci SMERFÓW i PSZCZÓŁEK pozostaną wspomnienia z wycieczki do Pacanowa, podróż autokarem do celu, a przy tym wiele wesołych zabaw i niespodzianek, m.in. pamiątkowy magnesik oraz kolorowanka z Koziołkiem Matołkiem.

zwiedzania przedszkolaki przeniosły się w „Bajkowy Świat”, w którym spotkały się z postaciami z bajek. Fascynująca była podróż zaczarowanym pociągiem przez baśniowe krainy – pełne obrazów, dźwięków, barw, niespodzianek. Dzieci poznały krainy geograficzne Europy i związane z nimi baśnie i stwory. Dowiedziały się, w jaki sposób walczyło w nich dobro ze złem. Następnie odwiedziły Mały Teatr z kameralną sceną, bez foteli, w bliskim kontakcie z lalkami i animatorami. Obejrzały bajkę pt. „Mała Syrenka” wzbogaconą piękną

/Violetta Łukaszczyk/

SPOTKANIE Z POETĄ PIOTREM KUPCZAKIEM

25 maja br. na zaproszenie Violetty Łukaszczyk nasze przedszkole odwiedził poeta Piotr Kupczak, pochodzący z Różańca, wsi położonej w gminie Tarnogród. W ramach bajkoterapii odwiedził wszystkie grupy. Młodszym przedszkolakom zaprezentował „Bajkę o złotym jajku” w formie teatrzyku kamishibai, natomiast w grupach starszych przybliżył dzieciom twórczość Marii Konopnickiej, a przy tej okazji opowiedział o tym, czym poeta kieruje się, pisząc wiersze. Pan Piotr zwrócił uwagę na to, jak bardzo ważne dla mistrza pióra jest to, co go otacza. To było bardzo miłe spotkanie.

Serdecznie dziękujemy i zapraszamy na kolejne spotkanie.

/Violetta Łukaszczyk/

KONKURS MATEMATYCZNY WŚRÓD PRZEDSZKOLAKÓW 2022/2023

Żadna nauka nie wzmacnia tak wiary w potęgę umysłu ludzkiego, jak matematyka. Ta złota myśl Hugo Steinhausa stała się iskrą do przeprowadzenia konkursu matematycznego, który odbył się w Przedszkolu Miejskim w Tarnogrodzie w piątek 24 marca 2023 r. Do turnieju mogło przystąpić po trzech reprezentantów z każdej grupy. Jeśli ta była mieszana, mogła wystawić nawet 6 przedstawicieli. Celami konkursu było: wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań matematycznych; kształtowanie samodzielnego i logicznego myślenia; upowszechnianie wiedzy matematycznej wśród dzieci w wieku przedszkolnym; kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia

sobie w nowych sytuacjach zadaniowych. Nad organizacją i przebiegiem konkursu czuwały: Maria Serek, Agnieszka Sztajnhammer, Monika Olejnicka, które stanowiły jednocześnie komisję sprawdzającą zadania i przeliczającą zdobyte punkty.

W Konkursie Matematycznym wzięło udział 23 dzieci.

Wszystkie dzieci biorące udział w Konkursie Matematycznym wykazały się dużą wiedzą i zdolnościami w kierunku nauk ścisłych i zostały nagrodzone słodkościami tuż po zakończeniu igrzysk. Dyrektor Anna Sidor nagrodziła zmagania małych matematyków drobnymi upominkami. I choć nie wszyscy mogli znaleźć się na podium, to wszyscy zasługują na uznanie swoich rówieśników i dorosłych. Gratulujemy udziału w rywalizacji wszystkim przedszkolakom.

W tekście rzedstawiamy zdjęcia laureatów.

REFLEKSJE PO PRZEDSTAWIENIU

27 kwietnia 2023 r. w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury uczniowie klas szóstych, siódmych i ósmych w ramach zajęć lekcyjnych obejrzyli spektakl pod tytułem „Kolumbowie”, który wyreżyserował Krzysztof Weber. W przedstawieniu wykorzystano m. in. utwory Krzysztofa Kamila Baczyńskiego oraz Aleksandra Kamińskiego.

z Wrocławia. Opracowaniem muzycznym, scenografią i kostiumami zajęli się Konrad Podolski i Irena Weber.

Tematyka spektaklu dotyczyła walki z niemieckim okupantem na terenie Polski. Przedstawienie przybliżyło nam trud i losy milionów ludzi, którym przyszło mierzyć się z tak okropną i okrutną rzeczywistością. Młodzi bohaterowie byli „jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec”, dokonywali trudnych moralnie wyborów, często wbrew własnym marzeniom i planom. Pragnęli normalnego i spokojnego życia

Prezentowane wydarzenia rozgrywały się w czasie niemieckiej okupacji (1939 – 1945) w Warszawie. Na scenie wystąpili aktorzy Narodowego Teatru Edukacji

dopracowane. Cieszę się, że mogłam go zobaczyć, bo dzięki niemu utrwaliłam swoją wiedzę o historii Polski. Zaczęłam zastanawiać się nad moją postawą wobec ojczyzny, jestem dumna z tego, że należę do narodu, który nawet w trudnych chwilach się nie poddał i walczył do samego końca.

Julia Jonak, VIII b

Po obejrzeniu przedstawienia uczniowie szkoły podstawowej w Tarnogrodzie wraz z koleżankami i kolegami z Ukrainy przygotowali wystawę prac plastycznych, w których zaprezentowali swoje odczucia i powiązali przeszłe wydarzenia z obecną sytuacją w Europie.

wypełnionego miłością, przyjaźnią, zabawą, poezją... Okrutny los подарował im jednak cierpienie, strach i śmierć. Nie planowali być „powstańcami bohaterami”, ale wojna i jej okrucieństwa sprawiły, że szybko wydorosli.

Aktorzy świetnie odegrali swoje role, a ich kostiumy, muzyka i scenografia idealnie pasowały do czasów II wojny światowej. Ważną rolę w przedstawieniu odegrały również efekty specjalne. To dzięki nim udało się nam zobaczyć sytuacje, które byłyby niemożliwe do odegrania na teatralnej scenie przez ludzi. Można było usłyszeć wystrzały pistoletów, bomby zrzucone na miasta czy zobaczyć zbombardowaną Warszawę. Tworzyły nastrój i wprowadzały w kolejne zdarzenia.

Ten spektakl był najlepszym i najciekawszym, jaki oglądałam. Wszystkie szczegóły zostały świetnie

Kwitnąca szkoła w Różańcu Drugim

Świetlica szkolna w Różańcu Drugim wzięła udział w akcji „Niech świat usłyszy o kraju kwitnącej jabłoni, krzewimy polską naturę w mieście i na świecie”. W tym roku twarzą akcji jest piosenkarz Vito Bambino, który ogłosił konkurs „Kwitnąca szkoła”.

„Tak jak Japonia jest krajem kwitnących wiśni, tak Polska jest krajem kwitnących jabłoni. Kojarzy się z pysznymi, zdrowymi jabłkami i pięknym starych malowniczych sadów obsypanych kwiatami. Sadzenie białych i czerwonych jabłoni obok siebie w reprezentatywnych miejscach jest doskonałą promocją Polski, nie tylko z uwagi na ich piękno. Kwitnące i owocujące drzewka umilą czas mieszkańcom i przechodniom rzucając chłodny cień w gorące, słoneczne dni, dadzą wytchnienie od codziennego pośpiechu, skłonią do chwili spokojnej refleksji.

Wyobraźmy sobie, jak pięknie jabłonki mogą świadczyć o Polsce, nie tylko wiosną, kiedy to zakwitną na biało – czerwono?” Udało nam się wygrać i dostaliśmy 10 jabłonek (5 z białymi kwiatami i 5 z czerwonymi).

12.04.2023 r. posadziliśmy je na placu szkolnym. Podczas tej pracy pomógł nam jeden z rodziców i wychowawczyni klasy 2. Dzieci dowiedziały się, w jaki

Samsung Triple Camera
Foto: K. Antolak

sposób przygotować podłoże i jak posadzić drzewa. To miejsce nazwaliśmy SADEM WYSZYŃSKIEGO.

Opracowała: Katarzyna Antolak

Podsumowanie mobilności w ramach projektu

Erasmus+ Bullies to Buddies

Europejski projekt Erasmus+ „Bullies to Buddies”, który był realizowany przez szkołę podstawową w Tarnogrodzie dobiegł końca. Pięć niesamowitych międzynarodowych spotkań zostało zrealizowanych. Po tym jak w poprzednim roku szkolnym odbyły się spotkania w Rumunii i w Polsce, przyszedł czas na spotkania w Grecji, Serbii i Turcji.

WIZYTA W GRECJI

W dniach 16-23 października 2022 roku dziesięcioosobowa grupa uczniów i nauczycieli w ramach projektu Erasmus+ „Bullies to Buddies” odbyła podróż do Grecji. W sobotnie przedpołudnie ekipa wylądowała w Heraklionie na Krecie. I tu zaczęła się przygoda. Opuszczenie lotniska uniemożliwiła kilkugodzinna nawałnica, jaka przetoczyła się przez wyspę. Uwięzieni w porcie lotniczym obserwowali powitalne gromy Zeusa, ścianę wody w prezencje od Posejdona i oczywiście, co z tym się wiąże, współczesny paraliż na drogach, które zmieniły się w rzeki. Po zjawiskowym przywitaniu i zmianie obuwia na sandały i klapki prysznicowe (bo ciągle padał deszcz) wyruszyli do hotelu Castro. W czasie jazdy przez miasto otrzymali wiadomość, że wkradła się literówka i hotelem docelowym jest „Kastro”, który znajduje się na Starym Mieście. Nie ma sytuacji bez wyjścia i zawsze ktoś wyciągnie pomocną dłoń. Tą osobą okazała się współpasażerka autobusu

miejskiego Katherina (policjantka), która dokładnie wyjaśniła, jak dotrzeć do właściwego hotelu. Po przybyciu na miejsce i zajęciu miejsc w pokojach padli ze zmęczenia. Po spokojnej nocy i pysznym śniadaniu podróżników z naszej szkoły odwiedziły nauczycielki ze szkoły partnerskiej w Heraklionie. Panie Margarita i Amalia zaproponowały spacer po Starym Mieście. Na początek wąskimi uliczkami udali się nad brzeg Morza Śródziemnego, którego dwumetrowe fale wszystkich urzekły. Młodzież z opiekunami spacerkiem przemierzała uliczki i poznawała urokliwe miejsca. Na zakończenie wypili pyszną czekoladę, pożegnali przesympatyczne przewodniczki i udali się na odpoczynek do hotelu.

Kolejnego dnia była wizyta w szkole partnerskiej w Heraklionie. Po tradycyjnym greckim przywitaniu wszyscy udali się do auli szkolnej. Tam gospodarze zaprezentowali

tańce tradycyjne i zaprosili gości do wspólnego Greka Zorby. Następnie zostały wyświetlone filmy przygotowane przez młodzież z tutejszej placówki. Tematem przewodnim obecnej wymiany szkół partnerskich jest problem przemocy fizycznej i sposoby reagowania na to niepokojące zjawisko. Po wymianie opinii na ten temat gospodarze zaprosili uczestników do udziału w lekcjach. Grupa z naszej szkoły miała przyjemność być na lekcji plastyki. Tematem pracy było wykonanie swojego fresku na zaprawie gipsowej. Zadanie nawiązywało do starożytnych minojskich malowideł. Po obiedzie odbyły się zabawy integracyjne i warsztaty dramy. Ten dzień można podsumować „nauka przez zabawę”. Kolejny dzień spotkania szkół partnerskich minął pod znakiem historii. Gospodarze zorganizowali integracyjny wyjazd na stanowisko archeologiczne Pałacu w Knossos oraz wizytę w Muzeum Archeologicznym w Heraklionie. Była to niezwykła przygoda obcowania z przeszłością. Możliwość „dotknięcia” murów i zobaczenia z bliska miejsc związanych z kulturą starożytnej Grecji. To, o czym uczniowie uczą się w szkole, stało w zasięgu ich ręki i wzroku: pozostałości po pałacu Minosa, jego tron, fragmenty ocalałych fresków. W muzeum zaś zachwycały wazy greckie, biżuteria, zabawki sprzed tysięcy lat, sarkofagi, dzbany, amfory i inna ceramika z czasów przed naszą erą. Była to niezwykła żywa lekcja historii. Obiad i kolacja były też czasem na nowe doznania i poznanie tradycyjnych potraw greckich oraz rozmowy z przyjaciółmi z Grecji, Turcji, Serbii i Rumunii. Trzeci dzień upłynął niezwykle ciekawie. Realizacja zadań projektu Erasmus+ „Bullies to Buddies” pokazuje, jak młodzi ludzie mogą wspólnie spędzać czas bez przemocy, doskonale się dogadując, mimo różnic wieku, kultur czy

języka. Uczestnicy nawiązali dobre relacje zarówno we własnej grupie, jak również z uczniami z innych krajów. Ten ranek pokazał, że nie ma różnic w odbiorze muzyki. Koncert Orkiestry Filharmonii stał się jedną wspólną wesołą zabawą. Wszyscy razem słuchali, tańczyli i dziękowali artystom gromkimi oklaskami. Po koncercie odbyły się warsztaty, podczas których nauczyciele tworzyli swoje „story

jumper”, natomiast uczniowie mieli zajęcia z nauczycielem muzyki. Potem ekipa z Tarnogrodu dołączyła do lekcji wychowania fizycznego, jaka toczyła się na boisku szkolnym. Młodzi Grecy z zadowoleniem przyjęli polskich kolegów do swoich drużyn. Kolejnym punktem programu tego dnia była wizyta w Arolithos. Wyjątkowa tradycyjna kretańska wioska wybudowana na zboczu góry, w dzikim krajobrazie była ucztą dla oczu, przywołującą obrazy z przeszłości.

W czwartkowy poranek cała grupa została zaproszona do udziału w wycieczce autokarowej do pięknej nadmorskiej miejscowości Agios Nikolaos. Droga wiodła wzdłuż morza, przez piękne greckie miasteczka, potem przez doliny górskie, aby dotrzeć na północno-wschodnie wybrzeże Krety. Wielkie wrażenie na uczestnikach wywarły opowieści i widok Spinalongi - Wyspy Trędotawych. Otoczona szmaragdowymi wodami zatoki Mirabello wyspa pamięta ponurą historię. Tutaj

bowiem znajdowało się ostatnie europejskie leprozorium, do którego zsyłano trędowatych. Wspólny spacer po jednym z najciekawszych miast portowych Agios Nikolaos, widok lazuruwego morza, piękna słoneczna pogoda oraz wspólne zdjęcia wywoływały doskonałe nastroje i promienne uśmiechy. Już trzy tysiące lat przed naszą erą w miejscu dzisiejszego miasta znajdował się port o nazwie Etra, który przetrwał aż do czasów bizantyjskich. Współczesna nazwa miejscowości ma odniesienie do lokalnej cerkwi św. Michała, jednej z najstarszych świątyń na Krecie. Z miastem wiąże się również legenda o bogini Atenie, która miała brać kąpiel w miejscowym jeziorze. Dopełnieniem pozytywnych wrażeń i przyjaznych relacji w tym dniu była kąpiel w ciepłym morzu oraz wizyta w CRETAquarium.

Ostatni dzień pobytu w Szkole Podstawowej nr 45 w Heraklionie również obfitował w wiele wydarzeń i wspólną zabawę. Rano wszyscy uczniowie uczestniczący w projekcie wzięli udział w zawodach sportowych. Rozgrywane konkurencje wymagały współpracy w drużynach, co wychodziło bardzo dobrze. Potem odbyła się uroczystość wręczenia certyfikatów i wspólne zaśpiewanie piosenki napisanej przez uczniów z Grecji a nawiązującej do tytułu projektu „Bullies to Buddies”. Ostatnim punktem pobytu w szkole była zabawa w odbijanie pomalowanych w różne kolory dłoni na ścianie. W planie była również kąpiel, ale niestety fale były zbyt duże i obowiązywał zakaz wchodzenia do morza. Aby przypieczętować pobyt na plaży, team z naszej szkoły na piasku ułożył z kamyków i muszli napis „Grecja”. Wieczorem odbyła się pożegnalna grecka kolacja ze śpiewem i wspólnymi tańcami, która pozostanie na długo w pamięci.

WIZYTA W SERBII

W dniach 13-19.03.2023r. grupa czterech dziewcząt: Judyta Krasowska, Anna Wicińska, Nikola Kaproń i Gabriela Petlak pod opieką pani Dominiki Postrzech- Mazurek, koordynatora projektu Erasmus plus „Bullies to buddies” i pani Bożeny Śmieciuch przebywały w szkole partnerskiej w Serbii, w miejscowości Kragujevac.

Pierwszego dnia odbyło się oficjalne powitanie gości ze wszystkich krajów partnerskich. Uroczystość była niezwykle wzruszająca, gdyż powitano nas chlebem i solą, odegrano wszystkie hymny. Odbyła się krótka część artystyczna przeplatana tańcami współczesnymi. Nie mogło zabraknąć tradycyjnych tańców serbskich. Wszyscy mieli możliwość szlifowania języka angielskiego i lepszego poznania uczestników projektu. Przez cały czas panowała miła i ciepła atmosfera, a to za sprawą przesympatycznego koordynatora Nenada, nauczyciela języka angielskiego w szkole Kragujevac. Uczestniczyliśmy w warsztatach 3D, podczas których

wszyscy członkowie projektu programowali breloczek do kluczy, a następnie go drukowali. Każdego dnia odbywały się warsztaty w mieszanych zespołach na temat: przemocy, stereotypów i wykluczenia społecznego. Młodzież wypracowywała wspólnie zasady postępowania w relacjach z kolegami pozbawione przemocy. Razem z gospodarzami zwiedziliśmy budynek szkoły, sale lekcyjne. Szkoła, w której gościliśmy, liczy 16 oddziałów w klasach 1-4 i 16 oddziałów w klasach 5-8. Razem uczy się tu 761 uczniów. Kadre nauczycielską stanowi 61 nauczycieli. W każdej odwiedzanej klasie byliśmy serdecznie przyjmowani. Podobało nam się, że wszystkie przerwy dzieci spędzają na boisku szkolnym i na placu wokół budynku.

Braliśmy udział w wielu wycieczkach, np. do Parku Pamięci Sumarice położonym w mieście Kragujevac. Byliśmy w Belgradzie. Zwiedziliśmy cerkiew Św. Sawy, największą cerkiew prawosławną na świecie. Wnętrze świątyni zrobiło na nas ogromne wrażenie, szczególnie piękne złozenia i cudowny ołtarz. Podczas spaceru ulicami Belgradu podziwialiśmy ważne dla Serbów miejsca. Wędrowaliśmy główną ulicą Kneza Mihaila a także wzdłuż wybrzeża Sawy i Dunaju a także spacerowaliśmy po górach w okolicy szczytu Beljamica.

Podczas pobytu w szkole nie mogło zabraknąć sportowej rywalizacji. W czasie zawodów wszyscy uczestnicy mobilności, nauczyciele i uczniowie z Grecji, Polski, Rumunii, Serbii i Turcji świetnie się dogadywali, wspierali się i oczywiście dopingowali.

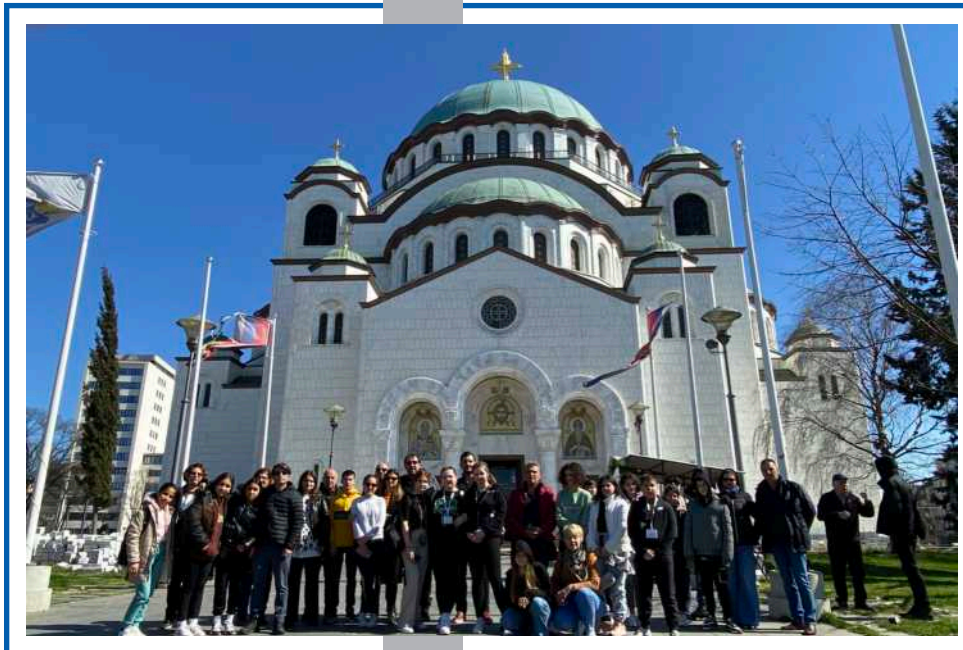
Podczas uroczystej kolacji uczestnicy projektu otrzymali certyfikaty i drobne upominki. Każdy kraj zaprezentował swoje tańce narodowe, a następnie rozpoczęła się zabawa, w czasie której świetnie się bawiliśmy, gdyż przygrywał nam duet serbskich muzyków. Wodzirejem podczas całej imprezy był koordynator Nenad, który wprowadził cudowną atmosferę, śpiewając w różnych językach. Jesteśmy bardzo wdzięczni pani Dominice Postrzech- Mazurek za to, że mogliśmy wziąć udział w tak niesamowitym projekcie, bo mogliśmy doskonalić znajomość języków obcych, uczyliśmy się współpracować w międzynarodowej i wielokulturowej grupie, rozwiązywaliśmy często nietypowe problemy. Poznaliśmy kulturę Serbów, ich zwyczaje, poszerzyliśmy swoje horyzonty oraz poznaliśmy

system działania szkoły, w której gościliśmy podczas mobilności. To była niesamowita przygoda!!!

WIZYTA W TURCJI

Zgodnie z harmonogramem ostatnią mobilnością w ramach projektu była wizyta w szkole Ahmet Şerife Şanlı İlköğretim w Aydin położonej w południowo-zachodniej Turcji. Pobyt

w państwie położonym na dwóch kontynentach rozpoczął się 21 maja i zakończył 26 maja 2023 r. Przygotowany przez koordynatorów program obejmował różnorodne

formy aktywności dla jego uczestników. Uczniowie mieli okazję pogłębić swoją wiedzę na temat przyczyn, przejawów i sposobów radzenia sobie ze zjawiskiem szkykanowania, nękania, zastraszania i znęcania się w grupach rówieśniczych. Zagadnienia te zostały omówione z wykorzystaniem filmu, pantomimy, studium przypadku i gry dydaktycznej. Dla nauczycieli przygotowano i przeprowadzono warsztaty na temat Programu eTwinning. Każdego dnia uczniowie i nauczyciele uczestniczyli w grach i zabawach integrujących uczestników projektu. Dzięki tej mobilności uczniowie poznali nie tylko zasady gry w speed ball, ale i w sposób praktyczny przetestowali swoją koordynację wzrokowo-ruchową oraz refleks. Ciekawą grą zainicjowaną podczas mobilności był „fan z balonami”. W ramach przygotowań do niej każdy uczestnik otrzymał balon, który miał nadmuchać i wypisać na nim swoje imię. Na określony sygnał należało podbić swój

balon w górę po czym złapać najbliższy, odczytać zapisane imię i oddać go właścicielowi. Zgodnie z założeniami projektu i tym razem uczestnicy wyjazdu mieli możliwość poznania przyrody, kultury, tradycji i zwyczajów kraju goszczącego. Już pierwszego dnia podczas ceremonii powitalnej mogliśmy podziwiać tradycyjne tańce tureckie w wykonaniu szkolnego zespołu tanecznego. Dwa dni później zwiedziliśmy trzecie co do wielkości miasto

Turcji- Izmir. Podczas tego wyjazdu podziwialiśmy obiekty, które na trwałe wpisały się w historię państwa m.in. Plac Kozak, wieżę zegarową i Muzeum Atatürka. Dopełnieniem dnia był rejs statkiem po zatoce, który pozwolił z innej perspektywy zobaczyć panoramę miasta. Czwartego dnia została zaplanowana wycieczka do Parku Narodowego Kusadasi Guzelcamli, podczas której można było podziwiać naturalną faunę i florę śródziemnomorską oraz wykąpać się w wodach Morza Egejskiego.

Turcja to kraj wyznawców islamu. Trzeciego dnia dzięki uprzejmości imana mogliśmy zobaczyć wewnątrz meczetu oraz dowiedzieć się o zwyczajach i zasadach obowiązujących wyznawców tej religii. To, co najbardziej zaskoczyło zwiedzających to fakt, że wewnątrz świątyni było bardzo skromnie urządzone oraz że mężczyźni i kobiety modlą się z dala od siebie w miejscach do tego wyznaczonych.

Międzynarodowe spotkanie w Aydin stało się również okazją do doskonalenia umiejętności językowych, wymiany spostrzeżeń dotyczących systemu szkolnictwa w krajach partnerskich oraz zawarcia nowych znajomości. Symbolem zawartych przyjaźni stało się drzewko posadzone obok szkoły i obsypane ziemią przywiezioną przez wszystkie kraje partnerskie z miejscowości, z których pochodzą.

Nauczyciele SP Tarnogród

ZDROWIE

Okobus, czyli mobilny zestaw do diagnostyki dna oka pacjentów chorych na cukrzycę. To pilotażowy i innowacyjny na skalę Europy program służący do wczesnej diagnostyki cukrzycowego obrzęku płamki, który nieleczony powoduje nieodwracalną ślepotę.

Akcja została zorganizowana przy współpracy Kliniki Okulistycznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie i Lubelskiego Związku Lekarzy Rodzinnych - Pracodawców.

Takie badania odbyły się w Tarnogrodzie 20 marca 2023 roku.

W busie zainstalowano najwyższej klasy kamerę okulistyczną. 5 tysięcy pacjentów z województwa lubelskiego posłuży jako grupa do stworzenia algorytmów, dzięki którym sztuczna inteligencja będzie później pomagać w diagnostyce tej choroby lekarzom.

Bezpłatnie i bez kolejek

– Projekt okobus powstał w wyniku wieloletniej pracy, również we współpracy z ośrodkami w Stanach Zjednoczonych i w Europie – mówi szef kliniki Okulistyki Uniwersytetu Medycznego w Lublinie prof. Robert Rejdak. – Projekt zakłada przebadanie 5 tys. osób chorujących na cukrzycę w ciągu bieżącego roku. Przede wszystkim jest to badanie pod kątem wczesnej diagnostyki cukrzycowego obrzęku plamki. To przyczyna kalectwa, ślepoty, stąd jest to tak ważne, żeby wcześniej diagnozować cukrzycę, ale również jej powikłania, i wcześniej wdrażać leczenie, ponieważ cukrzycowy obrzęk plamki w tej chwili w Polsce jest pierwszą przyczyną wykluczenia pacjentów jeszcze w wieku

produkcyjnym z rynku pracy.

– W Polsce około 3 miliony osób choruje na cukrzycę – podkreśla prof. Robert Rejdak. – Z tego milion ma cechy retinopatii cukrzycowej, a około 100 – 200 tysięcy osób jest zagrożonych cukrzycowym obrzękiem plamki. Jest to bardzo duża grupa. Oczywiście, mówimy tu nie tylko o cukrzycowym obrzęku plamki, ale o innych schorzeniach plamki, o zaćmie. My budujemy świadomość społeczną oraz stwarzamy bardzo dobre warunki kontaktu pacjenta z systemem opieki służby zdrowia.

Osoby do badania są typowane przez lekarzy rodzinnych. Na wyniki trzeba poczekać 2 tygodnie. Wynik przyjdzie do lekarza rodzinnego, pacjenci wymagający pilnej konsultacji okulistycznej są kierowani do Przyklinicznej Poradni Okulistycznej w Lublinie.

Informacje dotyczące przyjazdu okobusa do konkretnych miejscowości będą dostępne m.in. na stronie Uniwersytetu Medycznego w Lublinie i Polskiego Radia Lublin.

Z ARCHIWUM MIESZKAŃCÓW

Z archiwum Marii Janiszewskiej

ODPUST

*Na odpuście w Tarnogrodzie
Nie bywa się na co dzień
Znajomych spotyka się oczywiście
Tłoczno, gwarno, uroczyście*

*Na cmentarzu wypominki
Na straganach upominki
Stoły zastawione na bogato
Pierogi, pieczeń z rzymską sałatą*

*A pamiętasz drogi bracie
Jak to dawniej było?
Mieszkaliśmy w starej chacie
Cicho, spokojnie, miło*

*Pokoik wysprzątany
Chodnik wytrzepany
Tatarak rozłożony
Domek umajony*

*Podpiwek zrobiony
Piróg upieczony
Najlepsze są lody
Zrobione dla ochłody*

*Kaczka w brytfannie
Kąpiel w starej wannie
Dzieci poubierane
Kokardy wywiązane*

*Gromadka wesota
Idzie do kościoła
Wierszem pisane
Chwile niezapomniane*

Maria Janiszewska

Na zdjęciu od lewej jestem ja (Marysia Wyganowska, obecnie Janiszewska), za mną brat Andrzej Wyganowski. Obok Andrzeja Marysia Szabat (przyjaciółka rodziny), obok rodzeństwo Krysia, (obecnie Rozwadowska) Józio, Tadzio Kraczkowie. Pośrodku Ela Skowrońska z mamą Michaliną (jest to ciocia rodzeństwa Kraczków). Zdjęcie zrobione w 1958 roku

12 czerwca 2023 roku różnił się od codziennych szkolnych dni. Dzieci i młodzież z gminy Tarnogród miały okazję spróbować swoich sił w sportowej rywalizacji. Tarnogrodzki Ośrodek Kultury, Szkoła Podstawowa im. Marii Curie – Skłodowskiej i Urząd Miejski w Tarnogrodzie zorganizowali VI Tarnogrodzkie Biegi Plenerowe, w których wzięli udział wszyscy chętni z przedszkoli i szkół z terenu naszej gminy. Ambitnych było mnóstwo. Zostali podzieleni na kategorie wiekowe. W tych kategoriach oddzielnie klasyfikowane były dziewczyny i oddzielnie chłopcy. Przedstawiamy zwycięzców we wszystkich grupach:

Przedszkole 2,5 - 3 lata (200 m)

Dziewczynki: I miejsce **Julia Dołomisiewicz**, II miejsce **Helena Sowa**, III miejsce **Zuzanna Kaper**

Chłopcy: I miejsce **Leon Kordyjak**, II miejsce **Dawid Kryń**, III miejsce **Gracjan Staroński**

Przedszkole 4-4,5 roku (200 m)

Dziewczynki:

I miejsce **Martyna Bodek**, II miejsce **Martyna Mazur**, III miejsce **Oliwia Duda**

Chłopcy: I miejsce **Kacper Grelak**, II miejsce **Nikodem Kita**, III miejsce **Adrian Karpik**

Przedszkole 5-6 lat (200 m)

Dziewczynki: I miejsce **Paulina Hachuj**, II miejsce **Kinga Koda**, III miejsce **Maja Seroka**

Chłopcy: I miejsce **Miłosz Sereda**, II miejsce **Leon Figiel**, III miejsce **Marcel Fus**

Szkoła podstawowa klasy I-II (300 m)

Dziewczynki: I miejsce **Nikola Dydyńska**, II miejsce **Milena Karaś**, III miejsce **Eliza Krzychowiec**

Chłopcy: I miejsce **Bartosz Dzedzic**, II miejsce **Filip**

Sereda, III miejsce **Bartłomiej Bartosik**

Szkoła podstawowa klasy III-IV (400 m)

Dziewczynki: I miejsce **Patrycja Hachuj**, II miejsce **Kornelia Larwa**, III miejsce **Lena Kwiatkowska**

Chłopcy: I

miejsce **Piotr Hachuj**, II miejsce **Szymon Borek**, III miejsce **Przemysław Szkoła**

Szkoła podstawowa klasy V-VI

Dziewczyny (500 m): I miejsce **Milena Jabłońska**, II miejsce **Amelia Sereda**, III miejsce **Aleksandra Cwikła**

Chłopcy (600m): I miejsce **Norbert Szymanik**, II miejsce

Aleksander Antolak, III miejsce **Rafał Lewkowicz**

Szkoła podstawowa klasy VII-VIII

Dziewczyny (600 m): I miejsce **Wiktoria Jawniak**, II miejsce **Martyna Szymanik**, III miejsce **Martyna Przybyłowicz**

Chłopcy (800 m): I miejsce **Miłosz Gałka**, II miejsce **Kacper Kaczor**, III miejsce **Patryk Płuciennik**

W każdej grupie zostały wylosowane trzy nagrody. Zdobywców pierwszych, drugich i trzecich miejsc uhonorowali medalami Burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec i Zastępca Burmistrza Tarnogrodu Tomasz Legieć. Wszyscy uczestnicy otrzymali napoje i zostali zaproszeni na pieczoną kielbasę,

truskawki i lody. Organizatorzy zadbali o bezpieczeństwo obecnych, zapraszając ratowników

medycznych, którzy czuwali na wypadek, gdyby komuś przytrafiła się jakaś niedyspozycja fizyczna. W imprezie uczestniczyło około 500 osób.

Sponsorami imprezy była Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zarząd Dzielnicy Przedmieście Błonie.

Dziękujemy za udział wszystkim biegaczom. Gratulujemy formy i zapraszamy za rok.

Monika Komosa

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

sztandar ludu

DZIENNIK
POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ
PARTII ROBOTNICZEJ

Poniedziałek, 3.V.1976 r.

Biała Podlaska • Chełm • Lublin • Zamość

RENEANS KROLEWSKIEGO MIĄSTECZKA

Na sejmie walnym w Piotrkowie w roku 1567, król Zygmunt August na prośbę Stanisława Tarnowskiego, wojewody sandomierskiego i starosty krzeszowskiego, nadał prawa miejskie Tarnogrodowi — dziś osadzie na południowo-wschodnich krańcach województwa zamojskiego.

Różne koleje losu przechodziło miasteczko w ciągu ponad 400 lat swego istnienia. Po ostatniej wojnie rozwinęło się dynamicznie. Wybudowano tu nowoczesne centrum z okazałym domem handlowym, restauracją „Jubilatka”, szkołą średnią i szpitalem.

Przed kilkunastu laty miejscowi działacze ponowili prośbę „o królewskie nadanie” i starania o przywrócenie praw miejskich Tarnogrodowi były już prawie zakończone sukcesem. Jednakże odwieczny konflikt pomiędzy „łykami” — mieszczanami, a okolicznymi rolnikami ponownie dał o sobie znać i chłopcy sprzeciwili się podniesieniu Tarnogrodu do rangi miasta ze względu na zmianę stopy podatkowej. Chłopski rozrządek okazał się dla Tarnogrodu zbawienny. Z dotacji rolniczych osada zyskała wodociągi, ulice, inwestycje komunalne, których zapewne nie doczekałaby się, walcząc o nie z dużymi miastami.

Obecnie starania władz gminnych, poparte odpowiednimi decyzjami wojewody zamojskiego, przyniosły rozwiązanie wielu nabrzmiałych problemów. Wybudowanie w br. 5.5 km sieci wodociągowej zapewni wodę mieszkańcom Przedmieścia Różanieckiego, Przedmieścia Puśkiego, Przedmieścia Bukowskiego i Korchowskiej Bramy — dzielnice osady pozbawionych dotychczas wody zdatnej do picia. Koszt tej inwestycji wyniesie ponad 24 mln zł. Prace rozpoczęto już na Przedmieściu Bukowskim.

W centrum osady rosną w szybkim tempie dwa budynki Spółdzielni Mieszkaniowej „Łada”. Naczelnik gminy, Edward Gieruła twierdzi, że tych kilkanaście mieszkań pozwoli na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb Tarnogrodu. W nowych domach zamieszkażą pracownicy służby zdrowia, administracji, ci którzy mają najgorsze warunki mieszkaniowe.

Na północnym krańcu osady wyrasta osiedle PGR. W czterech 12-rodzinnych budynkach za-

mieszkają w przyszłości pracownicy PGR — zakładu i kombinatu, który zostanie tu przeniesiony z Biłgoraja i będzie obejmował swym zasięgiem Obszę i Biszcze. Obok wybuduje się w przyszłości ośrodek gospodarczy PGR.

Rozstrzygnięte zostały wreszcie losy zabytkowej synagogi. Zlecono już dokumentację na remont i adaptację na potrzeby kultury. Dokumentacja opracowywana przez Przedsiębiorstwo Usług Inwestycyjnych i Wykonawstwa w Poznaniu przewiduje przystosowanie parteru zabytkowego obiektu do potrzeb biblioteki, piętro będzie miało podobne przeznaczenie, a poddasze zajmie izba pamiątek.

Zdzisław Sidor — I sekretarz KG w Tarnogrodzie zapoznaje nas z planami na najbliższą przyszłość. Z inicjatywy władz gminnych, lubelska WSInż. przygotowuje dokumentację na budowę gmachu Urzędu Gminy oraz w oparciu o program ustalony przez WDRMIO w Zamościu — dokumentację na kanalizację i oczyszczalnie ścieków.

Ciągłe jednak nie może doczekać się rozwiązania zasadniczy problem — zatrudnienie kobiet nie posiadających odpowiednich źródeł utrzymania. Jest ich około 100. Dojeżdżają do pracy w Biłgoraju i innych ośrodkach, część, która najbardziej potrzebowała pracy, zatrudniono w zakładzie krawieckim SPUR w Biłgoraju. Może „Mewa” pomyśli o jakiejś inwestycji. Byłaby to chyba korzystna dla przedsiębiorstwa deglomeracja, choćby tylko ze względu na brak w Biłgoraju możliwości zwiększenia zatrudnienia.

Jest jeszcze jeden problem, który wymaga natychmiastowej decyzji. W związku z likwidacją w Tarnogrodzie Liceum Ekonomicznego, trzeba już teraz postanowić, jakie kadry ma kształcić szkoła średnia w Tarnogrodzie, by w maju i czerwcu rozpocząć nabór do pierwszej klasy. Sugestia o uruchomieniu technikum geodezyjno-drogowego wysuwane przez władze gminne, nie znalazły uznania w oczach kuratorium. Może więc szkoła otrzymałaby specjalizację związaną z rolnictwem w oparciu o PGR?

A. Alb.

Honorowy Obywatel Tarnobrodzki prof. Edward Syty

Burmistrz Tarnobrodzki Paweł Dec, Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej Elżbieta Zań, prof. Edward Syty oraz Przewodniczący Rady Miejskiej Dariusz Dołomiszewicz

3 maja 2023 roku podczas uroczystości trzeciomajowych w Tarnobrodzku nadany został tytuł Honorowego Obywatela Tarnobrodzkiego prof. Edwardowi Sytemu.

Edward Syty urodził się w 1960 r. w Tarnobrodzku. Studiował malarstwo w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych w latach 1982 – 1987. Bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu w pracowni prof. Rodzińskiego rozpoczął pracę pedagogiczną i dydaktyczną.

W 1994 roku na wydziale malarstwa krakowskiej ASP przeprowadził przewód kwalifikacyjny I stopnia. Natomiast w 2000 r. na Wydziale Malarstwa i Rzeźby wrocławskiej ASP przeprowadził przewód habilitacyjny. Od 1994 r. jest pracownikiem dydaktycznym Wydziału Sztuki Uniwersytetu Opolskiego, prowadzi pracownię rysunku i malarstwa.

Od 2009 r. Edward Syty, jako profesor tytularny, pracuje w Katedrze Architektury i Urbanistyki Politechniki Opolskiej. Prowadzi pracownię technik plastycznych. W 2012 r. otrzymał tytuł profesora sztuk plastycznych. W latach 2017-2020 pełnił funkcję kierownika Katedry Architektury i Urbanistyki.

W swej historii dydaktycznej był dwukrotnie nagradzany nagrodą Quality za wysoką jakość nauczania.

Jako artysta uczestniczył w wielu plenerach oraz wystawach (indywidualnych i zbiorowych) w kraju i za granicą a jego prace znajdują się w krajowych i zagranicznych kolekcjach muzealnych i prywatnych. Często z plenerami wraca na tarnogrodzką ziemię, promując walory lokalne, historyczne czy przyrodnicze. Był twórcą i organizatorem Integracyjnych Międzynarodowych Warsztatów Artystycznych w latach 1996-2000 oraz Międzyuczelnianych Warsztatów Artystycznych i sympozjum naukowego - „Malowany wschód” w Tarnogrodzie w latach – 2000 - 2020. Uczestniczył w wielu zagranicznych i krajowych plenerach i artystycznych sympozjach naukowych.

Jego pasja, praca oraz promocja naszej Małej Ojczyzny – Ziemi Tarnogrodzkiej czynią go godnym tytułu Honorowego Obywatela Tarnogrodu.

WYKONANIE BUDŻETU ZA 2022 ROK

Budżet Gminy Tarnogród na 2022 rok, który został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Tarnogrodzie Nr XL/269/2021 z dnia 29.12.2021 roku, zakładał:

- uzyskanie dochodów w kwocie 35 361 843,85 zł;
- realizację wydatków na poziomie 39 911 061,00 zł;
- pozyskanie przychodów w kwocie 6 137 150,47 zł;
- realizację rozchodów na poziomie 1 587 933,32 zł.

Różnica między planem dochodów a planem wydatków wynosiła 4 549 217,15 zł i stanowiła planowany deficyt budżetu Gminy Tarnogród na 2022 rok.

Planowana na 2022 rok wartość przychodów stanowiła źródło pokrycia powstałego deficytu a w pozostałej części została przeznaczona na rozchody.

W wyniku wprowadzonych zmian w ciągu roku:

- plan dochodów wzrósł o 8 575 887,43 zł do kwoty 43 937 731,28 zł;
- plan wydatków wzrósł o 10 466 780,32 zł do kwoty 50 377 841,32 zł;
- plan przychodów wzrósł o 2 312 716,69 zł do kwoty 8 449 867,16 zł;
- plan rozchodów wzrósł o 421 823,80 zł do kwoty 2 009 757,12 zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku budżet Gminy Tarnogród zamknął się planowanym deficytem budżetowym w kwocie 6 440 110,04 zł stanowiącym różnicę między planem dochodów a planem wydatków.

Syntetyczne zestawienie wartości dochodów, wydatków oraz wyniku finansowego wg planu na dzień 1 stycznia 2022 roku, planu na dzień 31 grudnia 2022 roku oraz wykonania za 2022 rok ujęto w ramach poniższej tabeli.

Tabela 1. Podstawowe dane budżetowe.

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
Dochody	35 361 843,85	43 937 731,28	42 615 725,72	96,99%
Wydatki	39 911 061,00	50 377 841,32	47 870 390,75	95,02%
Wynik	-4 549 217,15	-6 440 110,04	-5 254 665,03	-

Deficyt został sfinansowany środkami pochodzącymi z:

- kredytów w kwocie 2 093 242,88 zł;
- wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu

terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie 2 525 271,68 zł;

- niewykorzystanych środków na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie 636 150,47 zł.

Dochody budżetu Gminy w 2022 roku wyniosły 42 615 725,72 zł, a ich realizacja stanowiła 96,99% planu wynoszącego 43 937 731,28 zł. Realizację planu dochodów w 2022 roku przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 2. Realizacja planu dochodów w 2022 roku w Gminie Tarnogród.

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Dochody bieżące	28 260 697,52	40 322 773,07	39 153 373,06	97,10%	91,88%
Dochody majątkowe	7 101 146,33	3 614 958,21	3 462 352,66	95,78%	8,12%
RAZEM DOCHODY OGÓŁEM	35 361 843,85	43 937 731,28	42 615 725,72	96,99%	100,00%

Tabela 3. Realizacja planu dochodów w 2022 roku w Gminie Tarnogród według działów klasyfikacji budżetowej.

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
758	Różne rozliczenia	11 453 861,00	12 222 920,85	12 223 526,95	100,00%	28,68%
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	8 398 200,96	11 078 751,04	11 031 839,42	99,58%	25,89%
855	Rodzina	5 399 310,00	5 335 098,30	5 253 199,65	98,46%	12,33%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	5 556 846,00	4 948 563,83	89,05%	11,61%
852	Pomoc społeczna	1 195 920,00	2 065 632,75	1 966 993,39	95,22%	4,62%
600	Transport i łączność	1 580 394,40	1 532 695,19	1 532 695,19	100,00%	3,60%
710	Działalność usługowa	1 276 255,93	1 289 037,21	1 288 937,73	99,99%	3,02%
801	Oświata i wychowanie	3 909 260,56	1 055 701,74	977 564,19	92,60%	2,29%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	845 600,00	858 759,63	828 958,79	96,53%	1,95%
010	Rolnictwo i łowiectwo	50 000,00	665 321,13	664 981,72	99,95%	1,56%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	824 190,00	626 640,48	76,03%	1,47%
750	Administracja publiczna	88 800,00	437 365,35	431 416,98	98,64%	1,01%
700	Gospodarka mieszkaniowa	781 521,00	573 521,85	416 532,41	72,63%	0,98%
926	Kultura fizyczna	380 146,00	380 100,00	380 100,00	100,00%	0,89%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,00	59 166,24	41 535,92	70,20%	0,10%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 374,00	1 374,00	1 374,00	100,00%	< 0,01%
752	Obrona narodowa	1 200,00	1 200,00	815,07	67,92%	< 0,01%
851	Ochrona zdrowia	0,00	50,00	50,00	100,00%	< 0,01%
	RAZEM DOCHODY OGÓŁEM	35 361 843,85	43 937 731,28	42 615 725,72	96,99%	100,00%

W strukturze dochodów znaczący udział odgrywają **dochody bieżące**, które w 2022 roku zostały wykonane na poziomie 39 153 373,06 zł, tj. w 97,10% w stosunku do planu wynoszącego 40 322 773,07 zł. Wartości zrealizowanych w 2022 roku dochodów bieżących według głównych źródeł przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Realizacja planu dochodów bieżących w 2022 roku w Gminie Tarnogród.

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Dotacje i dochody celowe	6 690 299,00	14 701 246,01	14 084 340,57	95,80%	35,97%
Subwencja ogólna	11 451 761,00	11 836 363,00	11 836 363,00	100,00%	30,23%
Udziały w PIT i CIT	3 551 204,00	6 443 806,07	6 439 621,88	99,94%	16,45%
Wpływy z podatków i opłat	5 739 047,96	5 784 413,52	5 677 195,63	98,15%	14,50%
Pozostałe dochody	828 385,56	1 556 944,47	1 115 851,98	71,67%	2,85%
RAZEM DOCHODY BIEŻĄCE	28 260 697,52	40 322 773,07	39 153 373,06	97,10%	100,00%

Dochody majątkowe Gminy Tarnogród w 2022 roku zostały wykonane na poziomie 3 462 352,66 zł, tj. w 95,78% w stosunku do planu wynoszącego 3 614 958,21 zł. Strukturę zrealizowanych w 2022 roku dochodów majątkowych według głównych źródeł przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Realizacja planu dochodów majątkowych w 2022 roku w Gminie Tarnogród.

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Dochody z majątku	501 300,00	228 840,52	76 234,97	33,31%	2,20%
Dotacje i środki na inwestycje	6 599 846,33	3 386 117,69	3 386 117,69	100,00%	97,80%
Pozostałe dochody	0,00	0,00	0,00	-	0,00%
RAZEM DOCHODY MAJĄTKOWE	7 101 146,33	3 614 958,21	3 462 352,66	95,78%	100,00%

Dochody z majątku w 2022 roku zostały zaplanowane na poziomie 228 840,52 zł, natomiast zrealizowane w kwocie

76 234,97 zł, co stanowi 33,31% realizacji planu, przy czym:

- wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wyniosły 37 950,00 zł;
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych wyniosły 31 099,45 zł;
- wpływy z tytułu odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego wyniosły 6 145,00 zł;
- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności wyniosły 1 040,52 zł.

Dotacje i środki na inwestycje w 2022 roku zostały zaplanowane na poziomie 3 386 117,69 zł, natomiast zrealizowane w kwocie 3 386 117,69 zł, co stanowi 100,00% realizacji planu.

Największy poziom dotacji i środków na inwestycje Gmina uzyskała na realizację zadań w obszarze:

- Drogi publiczne gminne w ramach działu Transport i łączność – 1 505 745,19 zł - środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na zadania:
 - ✓ „Budowa drogi gminnej Nr 109510L ul. Kościuszki w Tarnogrodzie” w kwocie 753.602,32 zł;
 - ✓ „Budowa drogi gminnej ul. Tarnowskiego wraz z łącznikiem do ul. Mickiewicza w miejscowości Tarnogród” w kwocie 752.142,87 zł;
- Pozostała działalność w ramach działu Działalność usługowa – 1 288 937,21 zł – środki z budżetu UE na realizację przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja w Gminie Tarnogród” w kwocie 1.154.319,40 zł oraz środki budżetu państwa w kwocie 134.617,81 zł;
- Obiekty sportowe w ramach działu Kultura fizyczna – 380 100,00 zł – środki Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Kultury i Sportu Edycja 2021 na realizację zadania pn. Budowa boisk wielofunkcyjnych na terenie Gminy Tarnogród - „Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Różańcu Drugim” i „Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Woli Różanieckiej” ;
- Pozostała działalność w ramach działu Administracja publiczna – 206 480,00 zł – środki z programu „Cyfrowa Gmina” w kwocie 198.480,00 zł oraz w ramach projektu „Pod biało-czerwoną” w kwocie 8.000,00 zł.

Wydatki budżetu Gminy w 2022 roku wyniosły 47 870 390,75 zł, a ich realizacja wyniosła 95,02% planu wynoszącego 50 377 841,32 zł. Realizację planu wydatków w 2022 roku przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 6. Realizacja planu wydatków w 2022 roku w Gminie Tarnogród.

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Wydatki bieżące	27 503 030,10	37 629 921,83	35 256 364,29	93,69%	73,65%
Wydatki majątkowe	12 408 030,90	12 747 919,49	12 614 026,46	98,95%	26,35%
RAZEM WYDATKI OGÓŁEM	39 911 061,00	50 377 841,32	47 870 390,75	95,02%	100,00%

Tabela 7. Realizacja planu wydatków ogółem w 2022 roku w Gminie Tarnogród według działów klasyfikacji budżetowej.

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
801	Oświata i wychowanie	15 425 884,59	14 380 307,43	13 689 032,52	95,19%	28,60%
600	Transport i łączność	5 439 046,75	7 064 189,58	6 956 596,80	98,48%	14,53%
855	Rodzina	5 500 535,00	5 401 679,48	5 321 453,21	98,51%	11,12%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	5 559 856,56	5 034 299,36	90,55%	10,52%
750	Administracja publiczna	3 703 330,00	4 369 963,72	4 104 198,76	93,92%	8,57%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 196 792,66	2 728 032,28	2 560 813,81	93,87%	5,35%
852	Pomoc społeczna	1 781 970,00	2 576 688,17	2 447 592,81	94,99%	5,11%
710	Działalność usługowa	1 743 318,66	2 377 469,32	2 301 289,72	96,80%	4,81%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 497 000,00	1 357 000,00	1 319 106,53	97,21%	2,76%
926	Kultura fizyczna	1 031 996,00	1 296 100,00	1 250 430,65	96,48%	2,61%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	294 600,00	1 187 660,48	943 184,35	79,42%	1,97%
010	Rolnictwo i łowiectwo	516 200,00	722 416,13	721 424,79	99,86%	1,51%
700	Gospodarka mieszkaniowa	233 313,34	621 615,95	571 014,96	91,86%	1,19%
757	Obsługa długu publicznego	70 000,00	307 000,00	305 110,35	99,38%	0,64%
851	Ochrona zdrowia	223 500,00	252 853,94	213 771,29	84,54%	0,45%
758	Różne rozliczenia	191 000,00	83 268,04	66 000,00	79,26%	0,14%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	10 000,00	69 166,24	50 314,97	72,74%	0,11%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	50 000,00	20 000,00	12 566,80	62,83%	0,03%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 374,00	1 374,00	1 374,00	100,00%	< 0,01%
752	Obrona narodowa	1 200,00	1 200,00	815,07	67,92%	< 0,01%
	RAZEM WYDATKI OGÓŁEM	39 911 061,00	50 377 841,32	47 870 390,75	95,02%	100,00%

W 2022 roku wydatki bieżące zostały wykonane na poziomie 35 256 364,29 zł, tj. w 93,69% w stosunku do planu po

zmianach wynoszącego 37 629 921,83 zł. Wartości zrealizowanych w 2022 roku wydatków bieżących według działów przedstawia tabela poniżej.

Tabela 8. Realizacja planu wydatków bieżących w 2022 roku w Gminie Tarnogród według działów klasyfikacji budżetowej.

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
801	Oświata i wychowanie	11 404 230,12	12 300 296,14	11 663 511,23	94,82%	33,08%
855	Rodzina	5 500 535,00	5 401 679,48	5 321 453,21	98,51%	15,09%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	5 559 856,56	5 034 299,36	90,55%	14,28%
750	Administracja publiczna	3 703 330,00	4 078 527,05	3 815 969,96	93,56%	10,82%
852	Pomoc społeczna	1 781 970,00	2 576 688,17	2 447 592,81	94,99%	6,94%
600	Transport i łączność	842 284,98	1 499 138,41	1 435 259,63	95,74%	4,07%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 356 792,66	1 474 755,97	1 340 012,01	90,86%	3,80%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 497 000,00	1 305 475,00	1 267 581,53	97,10%	3,60%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	294 600,00	1 124 765,48	880 289,35	78,26%	2,50%
010	Rolnictwo i łowiectwo	16 200,00	639 421,13	638 429,79	99,84%	1,81%
700	Gospodarka mieszkaniowa	233 313,34	567 756,22	517 155,23	91,09%	1,47%
757	Obsługa długu publicznego	70 000,00	307 000,00	305 110,35	99,38%	0,87%
926	Kultura fizyczna	271 700,00	280 700,00	235 037,30	83,73%	0,67%
851	Ochrona zdrowia	223 500,00	252 853,94	213 771,29	84,54%	0,61%
758	Różne rozliczenia	156 000,00	83 268,04	66 000,00	79,26%	0,19%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	10 000,00	69 166,24	50 314,97	72,74%	0,14%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	50 000,00	20 000,00	12 566,80	62,83%	0,04%
710	Działalność usługowa	89 000,00	86 000,00	9 820,40	11,42%	0,03%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 374,00	1 374,00	1 374,00	100,00%	< 0,01%
752	Obrona narodowa	1 200,00	1 200,00	815,07	67,92%	< 0,01%
	RAZEM WYDATKI BIEŻĄCE	27 503 030,10	37 629 921,83	35 256 364,29	93,69%	100,00%

Wydatki majątkowe Gminy Tarnogród w 2022 roku zostały wykonane na poziomie 12 614 026,46 zł, tj. w 98,95% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 12 747 919,49 zł. Wartości zrealizowanych w 2022 roku wydatków majątkowych według działów przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Realizacja planu zadań inwestycyjnych w 2022 roku w Gminie Tarnogród.

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
010	01043	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na terenie Gminy Tarnogród	0,00	49 217,05	49 217,05	100,00%
010	01044	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na terenie Gminy Tarnogród	0,00	33 777,95	33 777,95	100,00%
010	01044	Budowa, rozbudowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej	500 000,00	0,00	0,00	
600	60013	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 863 na odcinku od km 32+973 do km 33+901 w miejscowości Tarnogród	0,00	11 685,00	11 685,00	100,00%
600	60016	Budowa drogi gminnej Nr 109510L ul. Kościuszki w Tarnogrodzie	1 602 603,06	1 709 515,61	1 709 515,61	100,00%
600	60016	Budowa drogi gminnej ul. Tarnowskiego wraz z łącznikiem do ul. Mickiewicza w miejscowości Tarnogród	1 504 285,75	2 108 160,53	2 108 160,53	100,00%
600	60016	Modernizacja - przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Różaniec Pierwszy	0,00	5 535,00	5 535,00	100,00%
600	60016	Przebudowa chodnika przy ul. Rynek w Tarnogrodzie	0,00	23 475,04	23 475,04	100,00%
600	60016	Przebudowa drogi gminnej Nr 109490L ul. Przedmieście Błonie w Tarnogrodzie	1 379 872,96	1 379 872,96	1 379 872,96	100,00%
600	60016	Przebudowa drogi gminnej ul. Pogodna na działce nr 979/3 w Tarnogrodzie	50 000,00	65 874,81	65 874,81	100,00%
600	60016	Przebudowa drogi gminnej w msc. Różaniec Pierwszy	0,00	9 840,00	9 840,00	100,00%
600	60016	Przebudowa odwodnienia na drodze gminnej ul. Męczenników Majdanka w Tarnogrodzie	0,00	58 376,22	58 376,22	100,00%
600	60016	Przebudowa przejścia dla pieszych na drodze gminnej o nr 109536L w miejscowości Tarnogród	60 000,00	0,00	0,00	
600	60016	Rozbudowa drogi gminnej Nr 109510L ul. Kościuszki oraz budowa drogi gminnej w Tarnogrodzie	0,00	41 351,00	41 351,00	100,00%

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2022 r. (w zł)	Plan na 31.12.2022 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
600	60016	Udostępnienie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych w Gminie Tarnogród poprzez przebudowę i remont dróg gminnych	0,00	111 364,00	67 650,00	60,75%
600	60020	Zakup i montaż wiaty przystankowej ul. Rynek w Tarnogrodzie	0,00	23 001,00	23 001,00	100,00%
600	60020	Zakup i montaż wiaty przystankowej w Luchowie Dolnym	0,00	17 000,00	17 000,00	100,00%
700	70005	Wykonanie przyłącza wodociągowego do placu targowego w Tarnogrodzie	0,00	15 377,23	15 377,23	100,00%
700	70005	Zakup działki	0,00	2 690,40	2 690,40	100,00%
700	70007	Wykonanie przyłącza gazowego, wewnętrznej instalacji gazowej oraz instalacji c.o. w budynku mieszkalnym na działce nr 777/1 w Tarnogrodzie	0,00	35 792,10	35 792,10	100,00%
710	71095	Rewitalizacja w Gminie Tarnogród (WPF)-środki b. państwa	133 045,71	134 617,81	134 617,81	100,00%
710	71095	Rewitalizacja w Gminie Tarnogród /WPF/	1 521 272,95	2 156 851,51	2 156 851,51	100,00%
750	75023	Przebudowa instalacji c.o. w budynku Urzędu Miejskiego w Tarnogrodzie	0,00	35 744,19	35 744,19	100,00%
750	75023	Przebudowa instalacji c.o. w kotłowni w budynku Urzędu Miejskiego w Tarnogrodzie poprzez rozdział systemu grzewczego	0,00	30 255,81	30 220,00	99,88%
750	75095	Cyfrowa Gmina	0,00	205 480,00	202 307,94	98,46%
750	75095	Zakup i montaż masztu wraz z flagą w ramach projektu „Pod Biało-czerwoną”	0,00	19 956,67	19 956,67	100,00%
754	75412	Rozbudowa systemu alarmowania jednostki OSP w Różańcu Pierwszym	0,00	22 895,00	22 895,00	100,00%
801	80101	Laboratoria przyszłości SP Tarnogród	21 654,47	21 654,47	21 654,47	100,00%
801	80101	Podniesienie standardów edukacyjnych Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Różańcu Drugim	4 000 000,00	1 958 356,82	1 958 356,82	100,00%
801	80101	Poprawa warunków edukacyjnych w Gminie Tarnogród poprzez remont i przebudowę budynków oświatowych	0,00	100 000,00	45 510,00	100,00%
900	90001	Budowa, rozbudowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej	400 000,00	103 151,26	103 151,26	100,00%
900	90001	Budowa, rozbudowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej na ul. Tarnowskiego w Tarnogrodzie	0,00	273 781,58	273 781,58	100,00%
900	90015	Budowa linii kablowej nN oświetlenia drogowego drogi wojewódzkiej Nr 835 w miejscowości Tarnogród	220 000,00	208 185,93	208 185,93	100,00%
900	90015	Budowa linii kablowej oświetlenia ulicznego ul. Zacisze i ul. Zielonej w Tarnogrodzie	0,00	200 000,00	171 709,76	85,85%
900	90015	Budowa oświetlenia ulicy Dolnej w Tarnogrodzie	0,00	50 000,00	49 880,19	99,76%
900	90015	Budowa oświetlenia ulicznego na słupach istniejącej linii elektroenergetycznej nN ze stacji „Luchów Dolny B” w miejscowości Luchów Dolny”	0,00	43 927,06	43 927,06	100,00%
900	90015	Budowa oświetlenia ulicznego ulicy Kościuszki etap I w Tarnogrodzie	0,00	116 850,00	116 850,00	100,00%
900	90015	Budowa oświetlenia ulicznego ulicy: 3 Maja, Klonowej, Wojska Polskiego, Kosynierów i Floriana Słaki w Tarnogrodzie	220 000,00	206 657,54	206 657,54	100,00%
900	90015	Budowa, przebudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Tarnogród	0,00	21 222,94	17 158,50	80,85%
900	90095	Doposażenie placu sportowo-rekreacyjnego dzielnicy Błonie w Tarnogrodzie (środki Dzielnicy Błonie - 10.000,00 zł)	0,00	16 500,00	16 499,99	100,00%
900	90095	Dostawa i montaż zestawu zabawowego na placu sportowo-rekreacyjnym w miejscowości Luchów Górny - Pierogowiec (fundusz sołecki)	0,00	13 000,00	12 999,99	100,00%
926	92601	Budowa boisk wielofunkcyjnych na terenie Gminy Tarnogród	760 296,00	942 400,00	942 400,00	100,00%
926	92601	Poprawa funkcjonowania społeczności lokalnej poprzez realizację inwestycji sportowo-rekreacyjnych na terenach po PPR w Gminie Tarnogród	0,00	50 000,00	49 993,35	99,99%
926	92601	Zakup traktorka-kosiarki (Sołectwo Wola Różaniecka - 3.000,00 zł)	0,00	23 000,00	23 000,00	100,00%
		Razem wydatki inwestycyjne	12 373 030,90	12 656 394,49	12 522 501,46	

Przychody w 2022 roku zrealizowano w łącznej kwocie 7 976 147,28 zł, (co stanowi 94,39% planu), w tym:

- kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych – 3 300 000,00 zł;
- spłata udzielonych pożyczek – 300 000,00 zł;
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych – 665 376,28 zł;
- wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych – 3 710 771,00 zł.

Rozchody w 2022 roku zrealizowano w łącznej kwocie 2 309 757,12 zł (co stanowi 114,93% planu), w tym:

- Spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych – 1 854 600,12 zł;
- Udzielone pożyczki – 455 157,00 zł.

Urząd Miejski w Tarnogrodzie

Ul. Kościuszki w Tarnogrodzie zostanie rozbudowana

W ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2023, w dniu 28 kwietnia 2023 r. podpisana została umowa z wykonawcą zadania pn. „Rozbudowa drogi gminnej nr 109510L ul. Kościuszki w Tarnogrodzie oraz budowa drogi gminnej w Tarnogrodzie”. Do końca br. ul. Kościuszki na wysokości Przedsiębiorstwa Przetwórstwa Zbożowego KAPKA Sp. j. zostanie rozbudowana. Inwestycja obejmuje również budowę drogi gminnej w kierunku do ul. Pogodnej. Realizacja zadania ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na całym odcinku drogi.

Z PRAC RADY MIEJSKIEJ

23 kwietnia 2023 r. odbyła się LIII w bieżącej kadencji sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzedniej sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności między sesjami.
5. Podjęcie uchwał w sprawie:
 - 1) uchwalenia Statutu Dzielnicy Śródmieście w Tarnogrodzie;
 - 2) uchwalenia Statutu Dzielnicy Przedmieście Płuskie w Tarnogrodzie;
 - 3) uchwalenia Statutu Dzielnicy Przedmieście Różanieckie w Tarnogrodzie;
 - 4) uchwalenia Statutu Dzielnicy Przedmieście Bukowskie w Tarnogrodzie;
 - 5) uchwalenia Statutu Dzielnicy Przedmieście Błonie w Tarnogrodzie;
 - 6) uchwalenia Statutu Sołectwa Luchów Dolny;
 - 7) uchwalenia Statutu Sołectwa Luchów Góry;
 - 8) uchwalenia Statutu Sołectwa Pierogowiec;
 - 9) uchwalenia Statutu Sołectwa Wola Różaniecka;
 - 10) uchwalenia Statutu Sołectwa Różaniec Drugi;
 - 11) uchwalenia Statutu Sołectwa Różaniec Pierwszy;
 - 12) utworzenia Młodzieżowej Rady Miejskiej w Tarnogrodzie i nadania jej statutu;
 - 13) powołania Tarnogrodzkiej Rady Seniorów i nadania jej statutu;
 - 14) rozpatrzenia petycji;
 - 15) zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
 - 16) zmiany uchwały budżetowej na 2023 r.
6. Przyjęcie informacji dotyczącej oceny zasobów pomocy społecznej.
7. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
8. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
9. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.

10. Zamknięcie sesji

28 kwietnia 2023 r. odbyła się LIV w bieżącej kadencji nadzwyczajna sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji Rady Miejskiej i stwierdzenie kworum.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Podjęcie uchwały w sprawie nadania tytułu „Honorowy Obywatel Tarnogrodu”.
4. Podjęcie uchwały w sprawie nadania nazwy Parkowi Miejskiemu.
5. Zamknięcie obrad sesji.

12 maja 2023 r. odbyła się LV w bieżącej kadencji sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołów z poprzednich sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności między sesjami.
5. Podjęcie uchwał w sprawie:
 - 1) wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia określającego zasady współpracy przy programowaniu i wdrażaniu przez jednostki samorządu terytorialnego Innych Instrumentów Terytorialnych dla Partnerstwa „Gminy Powiatu Biłgorajskiego dla rozwoju gospodarczego”;
 - 2) wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego w sprawie powierzenia Gminie Tarnogród realizacji zadania publicznego Gminy Biłgoraj w zakresie pomocy społecznej, polegającej na przyjmowaniu mieszkańców Gminy Biłgoraj do Środowiskowego Domu Samopomocy w Tarnogrodzie;
 - 3) dopłaty dla taryfowych odbiorców usług;
 - 4) zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
 - 5) zmiany uchwały budżetowej na 2023 r.
6. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
7. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski

Radnych.

8. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.

9. Zamknięcie sesji

15 czerwca 2023 r. odbyła się LVI w bieżącej kadencji nadzwyczajna sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzedniej sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności

7. Rozpatrzenie sprawozdania Burmistrza Tarnogrodu z wykonania budżetu Gminy Tarnogród za 2022 r.

8. Podjęcie uchwał w sprawie:

- 1) udzielenia Burmistrzowi Tarnogrodu wotum zaufania,
- 2) zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Tarnogród wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Tarnogród za 2022 r.,
- 3) udzielenia absolutorium Burmistrzowi Tarnogrodu z tytułu wykonania budżetu Gminy Tarnogród za 2022 r.,
- 4) zmiany uchwały w sprawie powołania Tarnogrodzkiej Rady Seniorów i nadania jej statutu,

Bezpośrednie transmisje z obrad Rady Miejskiej w Tarnogrodzie oraz posiedzenia archiwalne na stronie Urzędu Miejskiego w Tarnogrodzie www.tarnograd.pl <http://sesjeonline.tarnograd.pl>

między sesjami.

5. Rozpatrzenie raportu o stanie Gminy Tarnogród za 2022 rok.

6. Debata nad raportem o stanie Gminy Tarnogród za 2022 rok.

9. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.

10. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.

11. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.

12. Zamknięcie sesji

- 5) powołania zespołu opiniującego kandydatów na ławnika do Sądu Rejonowego w Biłgoraju,
- 6) rozpatrzenia skargi na Burmistrza Tarnogrodu,
- 7) udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Biłgorajskiego na realizację zadania publicznego,
- 8) zmian w wieloletniej prognozie finansowej,
- 9) zmiany uchwały budżetowej na 2023 r.

DRUKARNIA HELVETICA

Oferujemy Państwu:

- ulotki, foldery, wizytówki, plakaty, etykiety samoprzylepne, książki, papiery firmowe, druki samokopiujące, teczki firmowe, pieczątki, zaproszenia ślubne

Biłgoraj, ul. Włosiankarska 13

tel. 84 686 63 35

www.helvetica.com.pl

Zapraszamy do współpracy

WYDAWCA: Tarnogrodzkie Towarzystwo Regionalne ADRES: 23-420 Tarnogród ul. Rynek 18, tel. 084 689 70 21

REDAKTOR NACZELNY: Władysław Dubaj

email: tok.tarnograd@wp.pl

REDAKTORZY WYDANIA: Renata Ćwik, Piotr Majcher, Tomasz Rogala

SPOŁECZNA RADA REDAKCYJNA: Monika Komosa, Bogdan Grasa, Beata Szczucińska, Krystyna Kowal,

Anna Kuziak, Bożena Śmieciuch, Helena Zając

OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD: Piotr Majcher

KOREKTA: Monika Komosa

ZDJĘCIA: Redakcja

DRUK: Zakład Poligraficzny „Helvetica” Biłgoraj

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów.

80.

Pocznica
wysiedlenia wsi
Wola Różaniecka
18 czerwca 2023r.

PAMIĘCI
MIESZKAŃCÓW WSI WOLA RÓŻANIECKA,
KTÓRZY W RAMACH AKCJI WYSIEDLEŃCZEJ
PRZEPROWADZONEJ PRZEZ NIEMCÓW
29 CZERWCA 1943 ROKU
BYLI WYWIEZIENI DO NIEMI I UKIĘCH GBOZÓW
PRACOWNICZYCH W ZWIERZYŃCU, ZAMOŚCIE I LUBLINIE,
A NASTĘPNIE DEPORTOWANI DO PRACY PRZYMUSOWEJ
NA TERENIE RZESZY NIEMIECKIEJ.
W POCZNICY TRAGICZNYCH WYDARZEŃ
W WOLI RÓŻANIECKA, 18 CZERWCA 2023 R.
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

„SKWER GRYFA”. Otwarcie placu i nadanie nazwy. Mieszkańcy i zaproszeni goście składają podpisy w liście do potomnych umieszczonym w kapsule czasu. 3 maja 2023